

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület, tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:

Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:

Főszerkesztő és kiadásért felelős: **Forster Géza** az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: **Szilassy Zoltán** az OMGE. szerkesztő-titkára.
Társzerkesztő: **Buday Barna** az OMGE. titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Pályázati felhívás.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület az általa kezelt földmivesiskolai alapítványi helyek közül pályázatot hirdet:

1. A **Bakó János-féle** alapítványra évi ösztöndíj 240 korona. Ezen alapítványra; pályázhat elsősorban borsodmegyei illetőségű egyén.

2. A **Nagy-Atádi** gazdakör alapítványra évi ösztöndíj 240 korona. Pályázhat ezen alapítványra elsősorban nagy-atádi, illetve somogy-megyei illetőségű egyén.

3. **Gróf Batthyány-féle** alapítványra évi ösztöndíj 240 korona; pályázhat ezen alapítványra elsősorban vasmegyei illetőségű egyén.

További feltételek mindhárom alapítványnál, hogy a kérvényező magyar honpolgár fia legyen, ki 16-ik életévét betöltötte, ami keresztlevéllel igazolandó, továbbá iskolai bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a pályázó jól tud írni és olvasni.

Pályázhat ezenkívül magyarországi földmivesiskolába már felvett tanuló is, ha ezt az illető földmivesiskola igazgatója által bizonyítja.

Kellő okmányokkal felszerelt, bélyegtelen kérvények folyó évi szeptember hó 10-ig az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” igazgatóságához (Budapest, Köztelek) nyújtandók be.

Forster Géza
igazgató.

Figyelmeztetés az OMGE. t. tagjaihoz.

Rendkívüli közgyűlésünk határozata értelmében felkérjük t. tagjainkat, hogy tekintettel az egyesület nagyobb pénzügyi szükségletére, mely az építkezés folytán beáll, szíveskedjenek a tagdíjakat pontosan befizetni. A múlt napokban összes tagjainknak, a kik hátralékban vannak, a felszólítást a befizetésre szétküldöttük, postautalványt is mellékelve a pénz beküldéséhez; míg azon tagok névsorát, a kik 3 vagy több évi tagdíjjal vannak tartozásban, behajtás végett az egyesületi ügyészhez tettük át. Midőn erről t. tagjainkat értesítjük, kérjük hogy kötelezettségeiknek eleget tenni szíveskedjenek.

Igazgató.

Egyről-másról.

(Gabonaértékesítés. — Telepítési törvényjavaslat. — Osztrákok a magyar ipar pártolása ellen. — Darányi és a gazdák.)

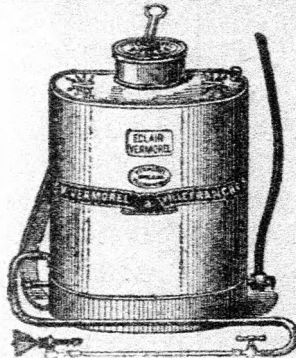
Az ország számottevő gabonatermelő vidékein befejeződött az aratás. A cséplőgépek szerte zakatolnak és öntik magukból az aczélos buzát. A termelő jóformán befejezte a munkáját és most annak gyümölcsét is élvezni akarná. Az értékesítés képezi most a gazda főgondját, mert mit használ még a legjobb termés is, ha a gabona ára nem tart lépést a termelésére fordított költségekkel? A mezőgazdaság legfontosabb kérdése ez, mely ma, amidőn a termelés a tökéletességnek alig remélt fokára emelkedett, mindnagyobb mértékben foglalkoztatja a gazdákat és tudósokat, hogy ezt a kérdést megfelelő módon oldják meg. A legutóbb lefolyt párisi mezőgazdasági kongresszus tárgyalásain vörös fonálként vonult végig ez a kérdés, melylyel megelőzőleg Versaillesban egy külön kongresszus is foglalkozott és a francia kamara tárgyalásai anyagául is szolgált.

A gabona értékesítésének kérdésében

mindnyájan megegyeznek abban, hogy az ma nincs a mezőgazdaság érdekének megfelelőleg szervezve. A gabona értékesítésének módjai és eszközei teljesen a gazda hatalmán kívül állanak s tisztán a közvetítő kereskedelem érdekeinek megfelelőleg vannak szervezve. A közvetítő kereskedelem tekintet nélkül a termelő és fogyasztó érdekeire, egyedül arra törekszik, hogy minél nagyobb mennyiségű gabonát hozzon forgalomba, vagyis minél többet dolgozzék a gabona forgalombahozatalával, mert ebben az esetben van neki mint közvetítőnek a legtöbb haszna. Ez a törekvés idézi elő a szükségtelen importok létesítését és a kiviteli forszirozást, valamint a papiros buza-üzletek kiterjedését. Nem tagadható, hogy az export forszirozása bizonyos ideig a belföldön több-kevesebb mértékű gabonakeresletet és ezáltal az árak emelkedését idézi elő, de ez egyáltalán nem szolgál a termelők javára, mert ugyanaz a közvetítő kereskedelem, mely az exportot forszirozta, a beálló gabonahiányt az import szükségtelen emelésével megszüntetni igyekezik és ezáltal a belföldi gabonaárának csökkentésére működik. A közvetítő kereskedelem működése úgy az exportnál mint az importnál haszonnal jár, míg a termelő gazda az export forszirozott munkájában részt nem vehetvén, az import által pedig közvetlenül károsodván, mindkét esetben hátrányt szenved.

A gabona értékesítését tehát közvetlenül maguknak a gazdáknak kell kezükbe venniök és ennek megfelelőleg

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCZA 31. sz.

A **V. Vermorel** villefranchei gyár világhírű

„Eclair” peronospora fecskendőinek

„La Torpille” kénporozó- és

„Excelsior” szónképező gépeinek

kizárólagos magyarországi képviselője.

la. aussigi Rézgálic

la. sublimált Kénpor

és mindennemű szőlővédekezési cikkek és anyagok bevásárlási forrása.

Ajánlunk a cséplési időnyre mindennemű

kenőcsöket

köszeneket

olajokat

ponyvákat

és zsákokat

legelsőrangú minőségben.

Dr. Aschenbrandt-féle bordói és rézkénpor

Mai számunk 16 oldal.

szervezkedniök. Németország már megadta a példát erre vonatkozó kezdeményezésével. A gabonaértékesítő szövetkezetek bár még aránylag szűk körben, máris kiváló eredménnyel működnek, mert lehetővé teszik a termelő gazdáknak, hogy a gabona értékesítését függetlenül a spekulatív kereskedelem működésétől a valódi szükségleteknek megfelelőleg bonyolíthassák le és az értékesítésnél a közvetítés hasznát is legnagyobb részben a termelő gazdák javára biztosíthassák. A német példa eddig is megmutatta, hogy a mezőgazdaságnak a termények értékesítése végett megfelelő kereskedelmi szervezetet kell létesítenie, ha igazán boldogulni akar. De nem elegendő ehhez az, hogy egyes országok belső területén legyen meg a kellő szervezet, hanem szükséges, hogy az egyes országok gazdáinak kereskedelmi szervezete összeköttetésbe lépjen egymással, mert eredményes működés csakis ily módon érhető el, ha a gazdák kereskedelmi szervezete teljesen a mai forgalmi és kereskedelmi igényeknek megfelelőleg létesül és teljesen a mostani kereskedelem ténykedését követi. Hiszen látjuk, hogy a börzék annyira összeköttetésben vannak egymással, hogy p. o. New-York, vagy London árjegyzése és üzleti forgalma néhány óra alatt Budapesten is ismert. A gazdák kereskedelmi szervezetének hasonló összeköttetéseket kell létesítenie, hogy a gazdák gabonájuk értékesítésénél a maguk szervezeteinek utmutatása, nem pedig a tőzsdék árjegyzése alapján induljanak el.

Örömmel konstatálhatjuk, hogy a nyugati államok mellett hazánk sem marad el e téren. A gabona szövetkezeti alapon való értékesítése Darányi miniszternek egy fő gondoskodása tárgyát képezi és már két év óta folynak a miniszteriumban az erre vonatkozó tárgyalások. Legujabban a miniszter a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének fölkérése folytán e kérdés tanulmányozására dr. Hampel Antal miniszteri titkár a külföldre küldötte; a „Hangya“ fogyasztási és értékesítési szövetkezeti központ pedig már községi értékesítési szövetkezetek alakítását is megkezdte. Mindez biztató jel arra nézve, hogy a gabonaértékesítés annyira fontos kérdése nálunk is a megoldás helyes útjára tereledik.

Mindnyájan emlékezünk még a telepítési ankétra, mely magas színvonalával és nagyszabásával messze felülemelkedett a feladatát képezett kereten. Az értekezletnek eredménye, mint értesülünk, törvényjavaslat már a legközelebbi ülés szakban a törvényhozás elé fog kerülni. A javaslatban gond fordítottatik a telepítés kérdésében tartott tanácskozmány tanulságainak figyelembe vételére s ezek mellett a maga teljességében mód nyílik arra, hogy Darányi miniszternek a telepítés kérdésében elfoglalt álláspontja érvényesüljön.

A miniszter nézete szerint a *fűsuljt az állami telepítésre* kell fektetni. Az állami telepítés, a miniszter szerint nagyobb keretben és nagyobb mértékben eszközözendő, mint eddig, de az állami telepítés mellett a *magántelepítés sem zárandó* ki, de csak akkor nem, ha ez azon czélok keretében mozog, melyeket az állam már magának kitűzött és ha azon feltételeket elfogadja, melyeket ki kell kötni. Kifejezi a miniszter, hogy valamint minden más akció, úgy ezen akció sikere is csak akkor remélhető, ha a *társadalom is kivészi* abból a maga munkáját. Szükséges a javaslat intencziói értelmében, hogy a telepítés *teljesen vagyon-talan és elzúllott elemekkel ne eszközöltessék*, míg egészen más szempont alá esik az, hogy elősegíttessék, hogy a munkások valami kisbirtokhoz indirekt kedvezések mellett könnyebben juthassanak, hogy ezáltal a munkáskérdés megoldása tekintetében is lényeges előrehaladás történhessék. A javaslatban elvül van kimondva, hogy a *telepések egymásért egyetemlegesen kötelezettséget nem vállalhatnak*. A telepítéssel egyenrangú és hasonló fontosságú érdekek véli a miniszter, hogy az Alföldön az *okszertü, egészséges és helyes parcellázás* s ennek a parcellázásnak indirekt elősegítése megtörténhessék. Ezért a javaslat kiterjeszkedik azon kedvezményekre, melyek az ily egészséges parcellázás részére nyújthatnak. Indokolva van ez az intézkedés azzal, hogy az alföldi népben meg van a hajlam és erő erre a terjeszkedésre s legtöbb esetben egy kis segítség elég arra, hogy boldoguljon.

A javaslat tehát mindazon momentumokra kiterjeszkedik, amelyek a telepítésnél szóba jöhetnek és egységes alapelvek szerint a birtokmegosztás helyes politikájának fejlesztésére módot fog nyújtani a kormányoknak, a társadalomnak és magánosoknak egyaránt. Hogy mekkora áldozatokat képes és fog e czélra a törvényjavaslat az államkincstár részéről megkívanni, arról egyelőre nincs szó, de hogy ez csekély nem lehet, az bizonyos. De ha a létesítendő törvényvel a magyar nemzetiség erősödését, a munkásosztály meglegedését elősegíteni sikerül, az áldozatokat sajnálni okunk nem lesz.

Nem hagyhatjuk szó nélkül azt a rosszakaratú izgatást, mely Ausztriában újabban mindinkább erősödik a magyar ipar fejlődése ellen. Valóban immártöbb a feltékenységénél az osztrák iparosok magatartása, amelyet zsenge iparunk ellen tanusítanak. Az elbizakodottságnak nem közönséges mértékével a magyar kormánynak egyenesen meg akarják tiltani, hogy a magyar ipar fejlesztése érdekében szükségesnek tartott intézkedéseit életbe léptethesse.

A bécsi lapokban u. i. az osztrák iparosok szövetsége a következő tudósítást közölte:

Tudvalevő, hogy Magyarországon magán-körök, iparosok és kereskedők évek óta intenzív agitációt fejtenek ki a végből, hogy az osztrák ipar termékeit a magyar piacokról leszorítsák. Az is tudvalevő, hogy a magyar kormány ezt az igyekezetet jóakarattal és lehetőség szerint titokban támogatja. Az a körülmény azonban, hogy az osztrák kormány ezeket az üzelmeket tétlenül nézte, azt vonta maga után, hogy a Lajtán túl már most egyáltalában semmit sem törődnek a vám- és kereskedelmi szövetséggel és az Ausztria és Magyarország között való vámsorompó hiányán úgy segítenek, hogy az osztrák árut végképen kitiltják országból. Az osztrák iparosok szövetsége az utóbbi hetekben két ízben figyelmeztette az osztrák kereskedelmi minisztert, hogy az osztrák ipart üldözik Magyarországon. Az azóta beérkezett gazdag anyag alapján az említett szövetkezet emlékirattal fordult az osztrák miniszterelnökhöz, amelyben felsorolja a magyar kereskedelmi, közoktatásügyi és pénzügyi minisztereknek rendeleteit, amelyekben egészen leplezetlenül kiadják azt a jelszót, hogy nem szabad Ausztriától vásárolni és hogy Magyarországnak emancipálnia kell magát Ausztriától. A szövetkezet ezután fejtegeti, hogy a magyarországi hivatalos körök emez eljárásának milyen következményei lesznek s arra kéri az osztrák miniszterelnököt, hogy haladéktalanul figyelmeztesse a magyar kormányt, hogy vessen véget a szerződésellenes állapotnak és szerezzen tiszteletet a vám- és kereskedelmi szerződésnek.

Ez a közlemény legjobban igazolja, hogy a magyar ipar pártolására minden magyar embernek mekkora súlyt kell helyeznie. A magyar kormány eddig néhány rendeletet bocsájtott ki, hogy a hivatalos használatra lehetőleg magyar gyártmányokat alkalmazzanak s az osztrákok máris feljajdulnak s a magyar kormány köteletségyszerű intézkedéseit a kiegyezéssel ellentéteseknek deklarálják. Hát mit szölnünk mi? amidőn az osztrák kormány csakugyan a kiegyezés szellemével, sőt betűjével ellentétes rendelkezésekkel nehezítette meg és még ma is nehézségeket okoz állatkivitelünknek. Ugylátszik, hogy az osztrák szentnek nagyon is maga felé hajlik a keze és azt véli, hogy neki különös szabadalma van zsebünkben kotorászni. Azonban immár magunk is öntudatra ébredtünk és a magunk zsebében kezünket rajta tartjuk. Hiszszük, hogy ebben a védekezésünkben kormányunkat az osztrák óbégatások meggátolni nem fogják.

A magyar gazdaközönség körében mindnagyobb hullámokat ver azon lelkes mozgalom, mely Darányi földmivélségi miniszterünknek a „Pester Lloyd“ galád támadása ellensúlyozásául a miniszter iránt való teljes bizalmának és ragaszkodásának van hivatva méltó kifejezést adni. Elsőnek az „Aradmegyei Gazdasági Egyesület“ üdvözölte ez alkalommal a minisztert és nagyfokú fölháborodásának adott kifejezést ezen méltatlan támadás fölött. Nem rég a „Sárosmegyei Gazdasági Egyesület“ intézet ezirányú köriratot az összes társesületekhez, melyben a miniszter iránt táplált rokonérzésüknek és eddigi áldásteljes mű-

ködés
sére s
nyára
hangr
I
ülésér
Szöve
gyel a
végén
sület
„G. E

let
hirla
Ignác
páris
tiszte
pohá
sági
minis
és bi
mező
műkö
mely
vései

tároz
sülete
zetése
a Szó
tűlti

Az
tott, há
közöns
hogy D
személy
merése
szenves

ÁI

A teh
föln

Mie
nók, el
a borjut

Mir
nak ellen
könnyen
emlitem,
eljárás;
senki se
sertést é
ségük eg
gyönyörü
szól tova
gyakrab
kodik, m
s így bo

Vis
itatása á
ban szab
egyszer
könnyebb
a tejet r

Ha
látni fog
választás
mulva is
leadása
sem adja
fő, a bor
tudjuk k

ködeésért való hálájuknak kellő kifejezésre szőlítja fel őket. E fölszólítás bizonyára az egész országban erős visszhangra fog találni.

Legközelebbi végrehajtó - bizottsági ülésén a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” is foglalkozni fog ez ügyvel annál is inkább, mert a múlt hét végén a „Nyitrai Gazdasági Egyesület” az alábbi indítványát küldte be a „G. E. O. Sz.”-hez:

„A „Nyitrai Gazdasági Egyesület” indítványozza, hogy ezen tendenciózus hírlapi támadással szemben, mely dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter ellen a párisi nemzetközi gazdakongresszus tagjai tiszteletére rendezett banketten elmondott pohárköszöntője miatt intéztetett, a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” a miniszter iránti elismerésének, köszönetének és bizalmának adjon kifejezést, a magyar mezőgazdaság érdekében kifejtett áldásteljes működéséért s azon hazafias támogatásért, melyben a magyar gazdatársadalom törekvéseit részesíti.

Indítványozza továbbá, hogy ezen határozat átadása végett a „Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége” elnökének vezetésével, a földmívelési miniszter előtt a Szövetség egész végrehajtó-bizottsága testületileg megjelenjék.”

Az akna, melyet a P. L. felrobbantott, hátrafelé sült el és a magyar gazdaközönségnek alkalmat nyújtott arra, hogy Darányi földmívelésügyi miniszter személye és működése iránt táplált elismerésének tüntető módon adjon rokonszenves kifejezést.

Sz. Z.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Kovácsy Béla.

A tehenek elléséről és a borjúk fölneveléséről a választásig.

II.

Mielőtt a borjú további nevelését tárgyalnók, el kell döntenünk azt, hogy célszerűbb-e a borjút szoptatni vagy itatni?

Mindkét módnak vannak barátai és vannak ellenségei; mégis azt hiszem, a mérleget könnyen billentem a szoptatás javára, ha megemlítem, hogy a szoptatás a legtermészetesebb eljárás; mert bizony a vadon élő állatokat senki sem itatja, ugyisint nem a lovat, sertést és juhót (ha csak erre valamely betegségük egyenesen nem kényszerít) s mégis gyönyörűen felnevelkedik. Ezen mód mellett szól továbbá az is, hogy az anya naponként gyakrabban láthatja borját, abban gyönyörködik, meggondozza, megyalogatja, megfésüli s így borja ápolásában ténylegesen részt vesz.

Viszont az is bizonyos, hogy a borjú itatása által annak adandó tejmennyiséget jobban szabályozhatjuk, az anya a borjunak tőle egyszer s mindenkorra való elszakítása által könnyebben belenyugszik a változhatatlanba s a tejet rövidebben sokkal jobban leadja.

Ha azonban a hátrányokat is tekintjük, látni fogjuk, hogy a szoptatásnál a borjú elválasztása sokkal nehezebb, az anya még napok mulva is keresi borját s így nyugtalan, tejeleadása rendetlen, sokszor hosszabb ideig le sem adja, csak nagy sanyargatásra s a mi a fő, a borjunak adandó tejmennyiséget nem tudjuk kellően szabályozni.

Az itatás hátrányára áll viszont az, hogy a borjú nélküli anya szeretetét, a mi fontos tényező, mondhatni mostohán növekedik fel; hogy olyan külön helyiséget kell berendezni a borjú részére, melyből anyjukat sem nem hallják, sem nem látják; hogy az itatással sokkal több dolog van, hogy tehát költségesebb; végül még ki vagyunk téve annak is, hogy az itató edény, vagy ujjaink által egyes borjúk betegségét a többire is átvihetjük.

Mind ezek után tehát én inkább a szoptatás barátja vagyok, mert nemcsak hogy természetesebb, hanem mert a nála felhozott hátrányokat egy kis körültekintéssel, buzgalommal és rendszerességgel könnyen el lehet hártani és azokat a mérleg javára billenteni.

Nagyon célszerűnek bizonyult a borjúk következő nevelése: Mikor a borjú már oly erős, hogy felkél és szopni képes, megszoptatjuk, de vigyázva arra, hogy ne szopjon tulcsokát, mert bár az első, — ugynevezett fecstejet (kolosztrum) arra rendelte a természet, hogy a borjú első napokbeli táplálkozását kielégítse s főleg hogy a beleiben levő sárgás, nyálkás és a későbbi életre káros bélsarat (bélszurkot) kihajtsa belőle; mégis a fecstej oly erős, hogy a kellelénél több belőle könnyen hasmenést idéz elő, melyet a borjú hirtelen elgyengülése, majd kedvezőtlenebb lefolyásban elhalása követ s azért néhol a borjunak nem is adják, a mi azonban helytelen, mert természetellenes.

A borjú első megszoptatása után kössük olyan hosszú kötélre anyja lánczkarikájához, a melyen szabadon mozoghat, de a tőgyet el nem éri s a kötelet csak a szoptatás idejére eresszük meg akkorára, hogy a tőgyhöz férhessen s szabadon szophasson. Ezen állapotában a borjút addig hagyjuk, míg a tehén fecstejet ad (mit a tej felforralása által tudunk meg; a fecstej összefut, a rendes tej nem), vagyis 6—8 napig s ekkor az istálló egyik a léghuzattól védett, melegebb sarkában készített borjúkretczbe eresszük, hogy ott szabadon mozoghat s innen vezessük a kellő időben szoptatásra anyjához.

Első időben rendszerint háromszor szoptassuk (néhol ezt négyszer is megteszik; ez sem rossz) s a tehén tejmennyiségének meghatározása alapján egy-egy szoptatásra 2 liter körüli mennyiséget adhatunk a borjunak. Ezt vagy úgy teszszük, hogy a tehéntől előbb elfejünk annyit, a mi a 2 liternyi mennyiségen felül van s a többit szopja ki a borjú; vagy előbb hagyjuk a borjút szopni s gyakorlott szemmel megbírálva a szoptott mennyiséget, a borjút elkötjük és a többit elfejjük; vagy pedig végül a csecseket megfésüljük és két csecset a borjunak hagyva, egyszerre a szoptatással a másik két csecset kifejjük, persze ha a két borjunak hagyott csecseben csak a neki szánt 2 liternyi tej van.

Van reá eset, hogy az anyának még borja részére sincsen elég teje, vagy pedig hogy az anya teje hibás s így borjának nem adható; ekkor a borjút dajkaságba adjuk, vagyis részére más megfelelő anyát keresünk s attól szoptatjuk a borjút; csak arra vigyázunk, hogy a mostoha anya az idegen borjút szívesen elfogadja s hogy tejet neki leadja. Ha ilyen alkalmas mostoha anyánk nincsen, akkor a borjút edényből kell itatni, mely esetben a naponkénti három itatás mindegyikére 2 liter tejet számíthatunk.

A szoptatás ideje 3—12 hét alatt szokott lenni (tejelő teheneket tekintve) s a szerint változik, hogy a borjuval mi a célunk. Ha a borjút nem akarjuk megtartani, akkor 3—4 hetes korában husra eladjuk, mert ekkor a legkeresettebb és ekkor fizetik meg legjobban. Ha azonban fel akarjuk nevelni, akkor 3—4 szer annyi ideig szoptatjuk, hogy az anyatejen élve, teljesen megerősödjék. Általában 10 héttig szokták szoptatni az ilyen célra hagyott borjúkat; de egyes kivételesen szép példányoknál

ezt az időt megtoldjuk még 1—2 héttel, mert a tejet más takarmány nem pótolhatja.

A harmadik hétben, — de egyes borjúk idősebb társaik példáján indulva, — már a második hét végével a borjú már gyengébb, finomabb takarmányt is kezd szálalni, később pedig ($\frac{1}{10}$ — $\frac{1}{8}$ kgrnyi) zabadagolás nagyon célszerű. Ettől az időtől fogva tehát gondoskodjunk róla, hogy a borjú előtt állandóan kevés, — de jó széna legyen s később 1—2 maréknyi zabot is kapjon s arról se feledkezünk meg, hogy állandóan tiszta legyen, hogy tehát néha vakarót és kefét is érezzen s hogy alatta elég alom legyen.

Ezen időszakban leggyakoribbak a betegségek is; így igen gyakori a hasmenés, mely a borjú meghűléséből ered, vagy attól, hogy tulságosan sok tejet szoptott; ezen betegségek idején való eltávolítása céljából állatorvoshoz kell fordulni vagy valamely összehúzó szert alkalmazni; ámde néha a borjú oly hirtelen leromlik, hogy jobb azon még idején tudni. Ugyanezen időszakban gyakori borjubetegség a köldökba, mely a köldökszínórak a szülés alkalmávali hibás kezeléséből ered, avagy attól, hogy a köldökben felgyülemelő piszok ott rothadnak indul; miert is szükség esetén az állatorvos segítségét idejekorán vegyük igénybe. Mindkét betegség néha járványosan is felléphet, mikor is borjuink sorában nagy pusztítást okozhat; azért fellépésénél azonnal keressük fel az állatorvost, mert ezen esetben a mi laikus erőnk már elégtelen.

Ha a szoptatási földényen szerencsésen átestünk, eljön a borjú elválasztásának ideje, a melyet lassan, észrevétlenül teszünk meg. A borjút már megelőzőleg jó szálás takarmányhoz és zabhoz szoktatjuk s mikor azt már szívesen eszi, a nyolcadik hétben (illetőleg a fennebbiekre való tekintettel akkor, a mikor el akarjuk választani) már csak kétszer bocsátjuk anyja alá; egy hét mulva már csak egyszer és mindig kevesebb ideig hagyjuk szopni, — míg végre a tizedik hét végén teljesen elvonjuk tőle a tejet, mely időre az anya is minduntalan kevesebbet látván borját, de meg az csecsbimbóit növekvő és élesedő fogaival mindjobban ingerelven s maga sem bánja, ha a borjú már nem kiozsa s egészen elszokik tőle.

Ekkor a borjút más istállóba kell tenünk s ott teljesen szálás takarmányon és zabon ($\frac{1}{2}$ —2 kgrnyi adaggal) tartani; néhány napig ugyan az anya is, a borjú is, bögni fognak, keresni fogják egymást, de csakhamar elfelejtik fájdalmukat s a borjú vigan fogja ropogatni abrakját.

Még csak az elletési időszakról akarok néhány sorban megemlékezni. Ugyanis van téli, tavaszi, nyári és őszi elletési időszak s ezek közül leginkább a tavaszi és nyári időszak a legszokásosabb a tehenészetekben. Ez pedig sajátságos körülmény, mert bár igaz, hogy a tavaszi elletés a borjura nézve legkedvezőbb, mert a jó idők alatt növekedik s az őszi istállózáshoz már jól felcseperedett korban kerül; de ha figyelembe vesszük, hogy az elletés után a tej mindig felszökik, vagyis hogy a tehén a leelés után tejeleg jobban és hogy télen a tej mindig jobban értékesíthető, mint nyáron, a haszontehénészeteknél mindig az őszi elletésnek adjunk előnyt, mert ez reánk nézve a leghasznosabb s a jó istálló és gondos kezelés mellett elkerülhetjük azt is, hogy a borjú a tél folyamán ne jól nevelődjék. De meg a borjubus is télen keresettebb s ha tehát borjaink egy részét ez uton akarjuk értékesíteni, ez is csak az őszi s téli elletés mellett szól.

A tavaszi elletési időszakról az őszire való átmenetet nagyon könnyen megtaláljuk abban, ha az április végén tul leellett teheneket abban az évben többé be nem folytatjuk, csak a jövő tavasszal, vagyis egy jó félévig pihenni hagyjuk. Ez ugyan némi áldozattal jár,

mert a következő elletésünk félévvel később fog bekövetkezni; de ez a kis áldozat busásan ki fogja magát fizetni abban a haszonban, melyet azon és a következő évben a több és jobb tej után kapunk s elvégre is nem árt sőt a mi tehenészetünkben — ahol ugyis szokás évről-évre elletni, — tanácsos is, ha az az anyaállat ha nem is egy egész évszakot, de legalább egy szemesztert pihen s ennek is hasznát vesszük, mert a rákövetkező borja annál erőteljesebb leendő.

De ezen a téren se löjjünk túl a czélon, hanem az arany közepeten tartva magunkat, az elletést úgy osszuk be, hogy az év minden időszakában legyen elég borjunk és legyen elég tejünk.

Christélyi Béla.

TRÁGYÁZÁS.

Rovatvezető: Cserháti Sándor.

A nitrogén a termőtalajban.

A növények nitrogénszükségletüket a termőtalajban lévő nitrogénvegyületekből fedezik. Azon nitrogéntartalmu sókat képesek asszimilálni, melyek a talajnedvességben oldatban vannak.

Kivételt képeznek a pillangós virágú növények, melyek gyökereik gumójában élő baktériumok közvetítésével a levegő nitrogénjét is képesek értékesíteni.

A termőtalajban háromféle nitrogéntartalmu vegyület csoportot találunk, u. m.: 1. Organikus nitrogénvegyületeket. 2. Ammonia-sókat. 3. Salétromsavas sókat.

Az organikus nitrogénvegyületek a talaj szerves alkatrészeinek, a humusznak képezik sohasem hiányzó részét. Azon vegyületek közül, amelyekből a növény teste felépült, a fehérjefélek, a protoplazma, a klorofil stb., mind tartalmaznak több-kevesebb nitrogént. Ha a növény élete véget ért, teste a talajba jut, ott számtalan parányi lény, a baktériumok áldozatává válik. A levegőből a legkülönbözőbb baktériumok csirái hullanak rá, de csak azok jutnak tenyésztettséghez, amelyek életfeltételeinek a talajban lévő viszonyok és körülmények legjobban megfelelnek, a többi elpusztul.

Normális talajban oxigén jelenléte mellett történik a bomlás, a humusz képződése, ezt olyan baktériumok idézik elő, melyek életfeltételei közé tartozik az oxigéntartalmu légkör, az ilyen lefolyásu bomlást korhadásnak nevezzük.

Ha a szerves anyagok bomlása a levegő oxigénjának kizárása mellett megy végbe, az olyan baktériumok életmódjához lesz az eredménye, melynek életfeltételei közé tartozik az oxigénmentes légkör. Az oxigén kizárása mellett történt bomlást rothadásnak nevezzük.

A korhadás- valamint a rothadásnál a baktériumok szerepe abban nyilvánul, hogy azok a növényalkotó összetett szerves vegyületeket táplálkozásukra felhasználva, egyszerű vegyületekké bontják. A különböző fajta baktériumok, különböző egyszerű vegyületeket készítenek a humusznak a sokszorosán összetett vegyületeiből. A rothadásnál a nitrogénmentes szerves vegyületekből mocsárlég v. metán és víz; a nitrogéntartalmu vegyületekből főként mocsárlég, víz és szabad nitrogéngáz keletkezik más összetettebb vegyületek mellett. Normális termőtalajban csak ritkán rothadnak a szerves anyagok, azt tehát tárgyalásunknál nem is vesszük tekintetbe.

A termő talajoknál arra kell törekednünk, hogy azokban a szerves anyagok bomlása korhadás legyen. A korhadásnál a növényi részek nitrogéntartalmu vegyületei bizonyos baktériumok, az ugynevezett nitro-baktériumok által oly módon bontatnak el, hogy azokból ammo-

niák-gáz, továbbá szénsav és víz keletkezik. Az ammoniaik bázis, az keletkezésénél valamely a talajban jelenlévő sav által köttetik meg. Első sorban a talajban nagymennyiségben jelenlévő szénsav köti meg. Azután kénsav vagy savanyu humusz talajokban humusz-sav által köttetik meg.

Ily módon képződik szénsavas ammoniaik, kénsavas ammoniaik vagy humusz-sav ammoniaik. A szénsavas ammoniaik illó anyag, olyan tulajdonságu mint a kámför, azaz szilárd állapotról, anélkül, hogy cseppfolyóssá váljék, elpárolog.

Száraz talajból a levegőbe illan, különösen, ha a talaj meszes. Egyedül a vörös vasas termőtalajoknak van meg az a tulajdonságu, hogy az ammoniaikgázokat képesek megkötni. Ezekben a vas mint vasoxid-hidrát, vagyis mint vasroszda található.

A vasoxid-hidrátnek olyan tulajdonságu van, mely szerint az képes gázokat, így szénsavas ammoniaikgázokat is, megsűrűsíteni. A vasas talajokban lefolyó korhadásnál keletkező ammoniaiknak tehát csak kis része párolog a levegőbe, a többi a talaj vastartalma megköttve tartja.

A kénsavas ammoniaik nem illó só; az a termőtalajban mindaddig megmarad, míg azt a talajon átszűrőmőködő csapadék vizek belőle ki nem lugozzák. A kénsavas ammoniaik a termő talaj által nem absorbeáltatik, így a talaj kilugzás hatásának teljesen ki van téve.

A humusz-savas ammoniaik csak olyan talajokban bomlik könnyebben, amelyek meszesek s legalább 4% szénsavas meszet tartalmaznak.

A talaj felszínére vagy felszínéhez közel került ammoniaikot más életmőködésű baktériumok használják fel és belőle salétromsavat készítenek. Az e fajta baktériumok mőködése a gazdára nézve rendkívüli fontossággal bírnak.

A kulturnövények képesek nitrogénszükségleteiket úgy az ammoniaik vegyületekből, mint a salétromsavas sókból pótolni, de a termés minőségére nézve rendkívüli fontossággal bír azon tény, hogy az illető kulturnövénynek, melyik vegyület állt nagyobb mennyiségben rendelkezésére.

Breal kísérletei alapján régen bebizonyította, hogy a fűfélék és gumós növények képesek úgy az ammoniaik vegyületeket, mint a salétromsavas vegyeket egyaránt értékesíteni.

A múlt évben végzett kísérleteim alapján pedig azt tapasztaltam, hogy a szőlő ezen két fajta nitrogén iránt hasonlóan viselkedik.

Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy azon talajokban, amelyeknek nitrifikáló képessége nagyobb, a termés minősége jobb volt, mint azon talajokban, amelyekben a nitrifikáló baktériumok tenyésztetének kevésbé megfelelő körülményeket találtak. Azon termőtalajokban, amelyekben a nitrifikáló baktériumok jól tenyésznek, melyekben tehát a kulturnövények szükségleteik fő részét a salétromsavas vegyekből pótolják, a buza nem dül meg, jól égő dohány nő, kitünő zamatos tüzes bor terem. Mig ellenben azon talajokban, amelyekben a salétromsav képző baktériumok a tenyésztettség szükséges életfeltételeket kisebb mértékben lelik fel, melyekben tehát a növény ammonvegyekből pótolja nitrogénszükségletének fő részét, mennyiségre nézve bár ugyanakkora termést nyerhetünk, de annak minősége azonban silányabb. A dohány nagy levelű és néhezen ég, a buza könnyen megdül, a szüretelt szőlő vizes, törésre hajló bort ad stb. Látjuk tehát, hogy a gazdának nagyon is érdekében áll termőföldjét olyan állapotba hozni, amely a nitrifikáló baktériumok tenyésztetének leginkább megfelel.

Lássuk most már, melyek azok a feltételek, amelyek a talajban a nitrifikációt fokozzák: A nitrobaktériumoknak, mint minden más baktériumnak első sorban állandó nedves-

ségre és megre van szüksége. Tehát télen meleg híjján, nyáron a nagy szárazság következtében szünetel a nitrifikáció. Miután a nitrifikáló baktériumok egy oxigéntartalmu vegyületből (ammoniaikból) oxigéntartalmu vegyülettel (salétromsavat) készítenek, csak oxigéndus légkörben képesek tenyészni.

Tenyésztetük tehát csak a szántott vagy kapált rétegre terjedhet, ameddig a légkör oxigénja a termő talajba könnyen behatolhat.

Szüksége van végre a nitrifikáló baktériumnak még növényi tápanyagokra is. Minél több növényi tápanyag van valamely talajban, a nitrifikáló baktériumok annál bujábban fognak abban tenyészni, ha a többi feltételek a baktériumok tenyésztetének egyébként megfelelnek.

Savak gátolják a baktériumok tenyésztetét, így humusz, meszmentes talajokban, melyekben a talajnedvesség savanyu hatása, nincs nitrifikáció; de megakasztja a nitrifikáció további folyamatát maga a már nagyobb mennyiségben képződött salétromsav is, ha nincs elegendő mesz vagy magnézia jelen, hogy az a képződött salétromsavat közömbösítse.

Ha egy termő talaj szénsavas meszet tartalmaz, abban nagyobb lesz a salétromsav-képzés, mintha az meszben hiányt szenvedne.

Összefoglalva az elmondottakat látjuk, hogy ha egy talajban a nitrifikációt fokozni akarjuk, azt első sorban lazán kell tartanunk, azt szántani, kapálni kell, a szántott, kapált talaj nedvességét is jobban megőrzi, mint a tömődött. Továbbá a meszszegény talajokat meszezni kell, hogy az a képződött salétromsavat lekösse s a talajt laza, morzsás igéretívé tegye s végre mint első sorban kellett volna említenem, a talajnak természetesen elegendő nitrogénvegyületeket is kell tartalmaznia.

A különböző összetételű talajok nitrifikáló képessége rendkívül változó; legerősebb nitrifikáló képessége van a vasas talajoknak. A vasas talajokban a szerves anyagok oxidációja gyors lefolyásu, ebből kifolyólag az ammoniaikképződés is fokozottabb mértékű. A vasas talajok vasoxid-hidrát-tartalma, a képződött ammoniaik gáz megköti és azt nitrifikáló baktériumoknak lassanként szolgáltatjuk által. Meszes talajok szárazabb természetüknél fogva az ammoniaikot nem képesek megkötni, így azoknak nitrifikáció hatása annál csekélyebb minél magasabb bennük a szénsavas mesz-tartalom. De másrészt minél több a mesz-tartalom, annál alacsonyabb a humusz-tartalom, mert a szénsavas mesz megint a humusz bomlását fokozza nagyon.

Kivételt képeznek azon erősen meszes talajok, melyek alacsony fekvésüknél fogva állandóan nedvesek és így az ammoniaikat vizes oldatban kapják.

Itt a nitrifikáció olyan erős lehet, hogy a képződött salétromsavas mesz a felszínen kivirágzik és azt söpörni lehet. Ilyen viszonyok voltak azon salétromseprő helyeknél, melyeken a század közepén a puskapor gyártásához szükséges salétromot seprték.

Az ammoniaik-vegyek, melyek ezen helyeken nitrifikálódtak, ama nagyterjedelmű trágya- és szemétdombokból származtak, minők ezen talaj trágyázás előtti időben minden nagyobb község szélén felhalmozottak.

A csapadékvizek kilugozták az ammoniaikat ezen nagy halmokból s az altalajba vitték; itt lehozódtak egy alkalmas helyig. Rendszeren egy vízer szélég s a talaj vizének párolgása következtében a felszínre huzódtak, itt nitrifikálódtak. A talaj, ahol ezen nagymérvű nitrifikáció történt, mindig igen sok szénsavas meszet tartalmazott. Nagy szárazságban, midőn a közeli vízer elapadt, rendszeren öntözték a söprési helyeket.

A ammonsókkal együtt a csapadékvizek még nagymennyiségű növényi tápanyagokat is lugoztak az altalajba, csakis ezen tápoldatok tették lehetségessé a nitrifikáló baktériumok

oly mérvű buja tenyésztését, hogy az életműködésük eredményeként képződött só nagy tömege következtében a felszínen kivirágóhatott. A leirt megfigyelések jelezték az irányt a következő kísérletek végrehajtásánál, melyek célja a termőtalajban befolyó nitrifikáció fokozása volt.

A kísérletek végrehajtására a helyet és munkaerőt Inkey Béla ur bocsájtotta rendelkezésemre, neki, valamint Arany Zoltán urad. tiszt urnak ki a kiviteli munkákat vezette, e helyen mondok köszönetet. A kísérletre szánt talaj vasas, agyagos homok, mely szénsavas meszet 1,5%-nál kevesebbet tartalmaz. A tábla, a honnan a talajt vettük, 1898 évben holdanként 200 q. istállótrágyát kapott s zabosbüköny termett benne; utána buza következett. A kísérlet számára a földet a zöld vetés alul ástuk ki s csak 25 cm.-nyi felső réteget használtunk fel. Behordás előtt gyökereket kiszedettük s a földet egy agyaggal kidöngölt helyiségre hordattuk. A 18 q.-nyi föld alapos keverés után 4 ágyásra osztottuk el, melyek mindegyike 2 m. hosszú, 90 cm. széles és 25 cm. magas, az egész halom területe tehát kb. 1,8 m², a föld sulya 454 kg. volt.

I. halom nem kapott semmi trágyát.

II. halom 1160 gr. gipszet kapott.

III. halom 1170 gr. szétporladt meszet kapott.

IV. halom 1160 gr. szétporladt meszet és 41,76 gr. szuperfoszfátot kapott.

A gipsz- és meszadag 37,2 gm.-nak felelt meg kat. holdanként. A szuperfoszfát pedig kb. 150 kg. holdankénti trágyázással volna egyenértékű.

Az eredeti talaj május 18-án 0,015% salétromsavat tartalmazott.

A halmok 6-8 napi időközökben átforgattattak és 10-10 lit. tiszta kútvízzel megöntöztették, hogy állandóan nedvesen maradjanak.

Június 16-án minden egyes halomból egy-egy mintát küldtek be elemzés céljából; az elemzési eredmények következők voltak:

I. 0,014%; II. 0,037%; III. 0,029%; IV. 0,035%.

Június 24-én mind a négy halom egy homokolt padozatu kamrába hordattuk át, ahol sajnos a képződött salétromsav egy része az öntözéskor a homokba lúgoztatott. Miután azonban az egész kamra földje egyenletesen száraz volt, a veszteséget egyformán elvehetjük s a különböző műtrágyák hatása közötti arány azért még így is igen tanulságos.

Julius 2-án szedtük a második mintasort, amelynek elemzése következő adatokat nyújtotta:

I. 0,021%; II. 0,022%; III. 0,024%; IV. 0,32%.

November 27-én szedtük minták:

I. 0,0096%; II. 0,0153%; III. 0,0164%; IV. 0,0530% salétromsavat tartalmaztak.

A kísérletről következő tanúságot vonhatjuk:

A mesz, mint a gipsz fokozza a salétromsavképzést, a gipsz hatása eleintén igen erős, később azonban a mesz eléri és túl is haladja a gipsz hatásban.

A foszforsav és mesz együttes hatása fokozatosan emelkedik s kísérlet régen a foszforsav és meszszel trágyázott földben 6 hó után négyszerannyi salétromsav képződött mint az eredeti talajban volt s hatszor annyit, mint a trágyázatlan földben. Hogy a trágyázatlan halomban a kísérlet végén kevesebb volt a salétromsav, mint a kísérlet elején, azt onnan magyarázhatjuk, hogy a trágyázatlan halomban az utolsó hónapokban a nitrifikáció igen gyenge volt a folytonos öntözés által, sokkal több salétromsavas só mosott ki az alólékvő homokba mint amennyi képződött, úgy hogy végül a halomban megfogyott salétromsavas só. A három másikból szintén mosott ki só, de itt a nitrifikáció

erősebb lévén, az folytonosan pótolta az öntözés által szenvedett veszteséget. Gipszből azért vettem ily nagy mennyiséget, hogy az a mesz hatásával teljesen össze legyen hasonlítható. A mesz és gipsz által elért nitrifikáció számokban kifejezve holdanként 222 kgr. chilisalétromnak felel meg, míg a foszforsav hatásának a harmadik elemzést véve alapul 638 kgr. salétromsav esik javára.

1 q. chilisalétromot 12 frt számítva, az első esetben holdanként 26 frt második esetben 72 frt áru nitrogéntrágyát halmozunk fel a talajban, úgy hogy az őszi vetésnek éppen fejlődése kezdetén nagyobb mennyiségű nitrogéntrágya illetve salétromsavas só áll rendelkezésére; s ezt az erős fejtrágyát egyszerű meszezéssel, illetve mesz- és foszforsavtrágyával idéztük elő, amelynek beszerzésénél felmerült kiadások csak egy kis részét képezik annak a pénzértéknek, melyet 200 illetve 600 kg. salétrom képvisel.

A kísérletnél nyert számokat korántsem tekintem végeredményeknek, hanem inkább csak u' mutátsanak arra nézve, hogy csakugyan érdemes lesz hasonló kísérleteket most már nagyban végeznünk.

A leirt kísérlet is beigazolja azon régen hirdett tapasztalást, melyet annak idején Hilgárd is oly sokszor felemlített: hogy mindazon talajokban, melyek nem tartalmaznak legalább 4% szénsavas meszet, azt okvelten pótolni kell; továbbá, hogy az ugart nagyon is előnyös foszfortrágyával ellátni, mert ezáltal a talajban lévő baktériumok tenyésztését segítjük elő. Ezek azután egyrészt ammoniákat készítenek a humusz nitrogéntartalmu vegyületeiből; másrészt a képződött ammoniákat nagyobb mértékben nitrifikálják.

Még egy megfigyelést kívánok itt felemlíteni, melyet Deherain végzett néhány év előtt a salétromsavassók absorbeziójára való tekintettel.

A salétromsavassók a talaj által nem absorbeáltak, azonban az *előnövények* gyökerei által teljesen lekötötnek. Míg a csapadékvizek az ugarból igen sok salétromsavassót mosnak ki, addig a vetéssel vagy gyeppel borított földből alig mosnak ki valamit. Az *előnövények* képesek gyökereiknek fiziológiai hatása folytán, a salétromsavassókat oly módon megkötni, hogy azok a csapadék vizek kimosásának ellentállhatnak. Egyszerű kísérlet beigazolja az elmondottakat. Négy kis cserépbe egyenlő minőségű és mennyiségű földet teszünk, kettő üresen marad, kettőbe buzát vagy mást vetünk. Ha a vetemény már 4-10 cm. magasságra megnőtt, mind a négy cserépbe egyenlő mennyiségű salétromsavassót adunk, legjobban oldatban 24 óra múlva elkezdjük a cserépekben lévő talajt mosni és pedig úgy, hogy fent desztillált vizet öntünk rá s az alul lecesepegőt felfogjuk s megvizsgáljuk. A két ugaron maradt cserépből a ráhított salétromsavassó jó részét kimoshatjuk, míg a veteménynyel borított cserépből alig von ki a víz némi salétromsavat, azt a gyökereket megfogták. Most egyik cserépben a növényzetet előljük, akár gözzel, akár méreggel s ezután mossuk; az eredmény meglepő, mert amint elhalt a növény, gyökerei a salétromsavassókat rögtön eleresztik azok a mosóvízzel lent kicsepegnek. A másik zöld növényes cserépet egy üvegharang alá állítjuk s egy kis csészébe mellé kloroformot helyezünk. A kloroform a növényeket mihamar elkábítja, a sejtek működésüket beszüntetik, a salétromsavassókat eleresztik! Az átszűrkedő mosóvíz újra sok salétromsavat tartalmaz.

Ha most a harang alól a levegőre teszünk a cserépet, hogy a növények aléltságukból magukhoz térjenek, azok gyökerei a salétromsavakat újra megfogják s azt a mosóvíz hatása ellen megőrzik, a lecesepegő mosóvízben megint csak igen kevés salétromot fogunk találni.

A nyár folyamán képződött salétromsavas sók tehát akkor, ha az illető talajba

öszivetés kerül, nem fognak az őszi-téli csapadékvizek által a talajból kilugoztatni, hanem a vetés gyökérszállai által lekötve megmaradnak, raktározotlanok, lassanként a növény szükséglete szerint szívódva fognak felhasználtatni. Ha azonban az illető talajba tavaszi vetés kerül, úgy akkor igen tanácsos lesz öszszel egy olyan élő növényt vetni, (zöldtrágya) a melynek gyökerei a nyár folyamán az ugarban képződött salétromsavat a csapadékvizek kilugzása elül megőrzik s azt a tavasszal alászántott növény elhalása után a kikelő tavaszi vetésnek átszolgáltatja.

A fentirt tétel igazságát az idei nyár és tél folyamán nagyban végzett kísérletekkel szándékozom bebizonyítani, melyekről annak idején be fogok számolni.

Treitz Péter.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A melassze változó természet-szerűségéről.

Ha figyelemmel kísérjük a külföldi szaklapokban a melasseetetésről néhány év óta igen sűrűn megjelenő közleményeket, azt tapasztaljuk, hogy a magasztalástól duzzadó közleményeken kívül olyanok is látnak néha napvilágot, melyek kevésbé kedvező, sőt kedvezőtlen eredményekről számolnak be. Ilyen közlemény került a napokban szemem elé s ez indít arra, hogy magyarázatát adjam annak, mikép lehetséges, hogy ugyanazon takarmány, mely egyszer nagyon jól hat az állatokra, máskor rosszul hat rájuk, amennyiben t. i. a melassze néha már csekély mennyiségben etetve nagymérvű hasmenést és elvetélést okozhat, máskor pedig 5-6-szor akkora adagban is etethető anélkül, hogy legkevésbé ártana, valaminthogy néha nagyon előnyösen, máskor meg károsan befolyásolja az állati termelést.

Ezen egymással homlokegyenest ellenkező tapasztalatok többnyire három dologra vezethetők vissza, u. m. 1. a melassze változó összetételére, 2. a rajta kívül etetett takarmányra s 3. csekély fehérjetartalmára.

Miután a melasseetetés nálunk is tért fog hódítani, nem lesz fölösleges, ha kissé behatóbban foglalkozunk e dolgokkal, előre is megjegyezve azt, hogy a két első helyen említett dolog főleg a melassze eltérő természet-szerűségének, a harmadik helyen említett pedig inkább eltérő táplálásának az okozója.

A melassze összetételét illetőleg nem annyira durva, mint inkább finomabb összetétele az, mi minket érdekel s ezt illetőleg is csak a cukor és az ásványi anyagok kötik le figyelmünket. Ugyanis a melasszeban háromféle cukor foglaltatik, u. m. 1. szabad nádcukor (répacukor), 2. kálicukor, melynél a nádcukor káliumoxyddal van vegyülve s 3. invertecukor (szőlő- s gyümölcszucker).

A szabad nádcukor nemcsak abszolút veszélytelen, de a legkiválóbb tápanyagok egyike. Rendszerint ez képezi a melassze főalkatrészét, sőt elméletileg véve csakis ennek kellene a melasszeban előfordulni, de a melassze mindig tartalmaz káli- s invertecukrot is. Az olyan melassze, mely a cukrot főleg csak mint szabad nádcukrot tartalmazza, nagy mennyiségben etethető az állatokkal anélkül, hogy ártana.

A kálicukor táphatásban megegyezik a szabad nádcukorral, de természet-szerűségben valószínűen mögötte áll. Hoppe nagymérvű hashajtóhatást tulajdonít neki, ami kísérletileg bebizonyítva ugyan nincs, de miután a hashajtóhatást tanúsító melasszek rendszerint gazdagok benne, nincs kizárva, hogy a kálicukor nagy-

mértékben járul a melassze kevésbé természetességéhez.

Az invertcukor (szőlő- s gyümölcszucker) a legkönnyebben emészthető cukor s emiatt még a nádcukor táphatását is felülmúlja, de a melasszeban még sem kívánatos, hogy nagyobb mennyiségű invertcukor foglaltassék, mert utóbbi mindig annak a jele, hogy a melassze sok savat tartalmaz, mely erjedés folytán keletkezett benne. Némi invertcukor mindig van a melasszeban, de míg a jó melassze csak néhány százalékot tartalmaz, addig a megsavanyodott melasszeban majdnem az összes nádcukor invertcukorrá van átváltoztatva. Ebből a szempontból aljas, közömbös és savas kénhatású melasszet különböztetünk meg, melyek közül csak az első helyen említett lehet egészen normálisnak tekinteni, míg az utolsó helyen említett melassze többé kevésbé meg van romolva.

Ezen utóbbi melassze különben mindig amellet tanuskodik, hogy a czukorgyártás alkalmával gondatlanul jártak el s hogy valami hibát követtek el, mert máskülönben csak aljas vagy legföljebb közömbös kénhatása lehetne a melasszeban.

A megsavanyodott melassze különböző savakat tartalmaz, nevezetesen ecet-, hangya-, vaj-, tejsavat stb., melyek a tejsav kivételével károsan hatnak az állatokra. De ártalmas volta nemcsak az említett savakban s más bomlási termékeiben, hanem abban is rejlik, hogy a megsavanyodott melassze végtelen sok mikroorganizmust tartalmaz, melyek az állat emésztőszerveiben folytatják működésüket s emiatt hasmenést, elvetélést s más bajokat okozhatnak.

Külsőleg alig lehet a megsavanyodott melasszet a jótól megkülönböztetni, szintugy izéröl sem igen ismerünk rá s ez egyik oka annak, hogy sokan tudtukon kívül megsavanyodott melasszet etetve már csekély mennyiségben való adagolásánál is nagyon ártalmasnak találják s az állati termékek izére, ami különösen a tej és tejtermékek izé s tartóságán észlelhető. Ezért semmi esetre sem tanácsos megsavanyodott melasszet vásárolni, hanem hagyjuk azt a szeszgyáraknak, melyek szeszt készítenek belőle.

Ebből az következik, hogy abban az esetben, ha nagyobb mennyiségű melasszet vásárolunk, nemcsak czukortartalmát, de kénhatását is tanácsos megvizsgáltatni. A vegy-kiérletű állományok könnyen tudják megállapítani, hogy normális vagy abnormis melasszeval van-e dolguk, sőt utóbbi esetben azt is megtudják mondani, hogy mennyire van a melassze megromolva, mert kénhatása s invertcukor-, sav- és mikroorganizmustartama biztosan tájékoztatja őket róla. Nevezetesen a melassze invertcukortartama 0—50% között változhat vagy még több lehet, a mikroorganizmusok száma pedig a kifogástalan melasszeban ugyszólván semmi, míg a megsavanyodottban végtelen nagy.

A megsavanyodott melassze azonban nemcsak egészségtelen, de abból a szempontból is ártalmas, hogy rossz hatással van az állatok termelésére s az állati termékek izére, ami különösen a tej és tejtermékek izé s tartóságán észlelhető. Ezért semmi esetre sem tanácsos megsavanyodott melasszet vásárolni, hanem hagyjuk azt a szeszgyáraknak, melyek szeszt készítenek belőle.

Attérve a melassze ásványanyagaira, megemlítjük, hogy azok mennyisége 7—14% között változik; némely melasszek tehát kétszerannyi ásványi-anyagot tartalmaznak mint mások, mi főleg a czukorrépa eltérő hamutartalmától s a czukorgyárban használt víz, mész stb. minőségétől függ. Az ásványi-anyagok tulnyomóan káli s nátronsók, de ezeknek viszonylagos mennyisége nagyon változik, mert míg némely melasszek kevés nátront, de annál több káliót tartalmaznak, addig más melasszek majdnem egyenlő mennyiségben tartalmazzák mindkettőt. Ugy látszik, hogy a melassze káliótartalmát a répa földön használt káliótrágyák, nátrontartalmát pedig a chilalétram fokozzák.

A nagy mennyiségben etetett káli s nátronsók hashajtó hatással bírnak, amiből az következik, hogy a kevesebb ásványi-anyagot tartalmazó melassze rendszerint természetességűbb mint az ásványi-anyagokban gazdagabb, de ez még sem nyilvánul oly határozottan, hogy vásárlás alkalmával szük éges lenne a melassze ásványi-anyagtartalmát is meghatározlatni, mert gyakran a nagyon sok ásványi-anyagot tartalmazó melasszet is természetességűnek találják.

A melassze természetességét befolyásolják továbbá a vele etetett többi takarmányok is, melyek között lehetnek olyanok, melyek szintén hashajtólag hatnak. A vizegyes takarmányok pl. lágy ganajt, sőt nagy mennyiségben etetve hasmenést okoznak s így magától érthető, hogy a melassze előbb hajítja meg az állatokat akkor, ha azok sok vizegyes takarmányt pl. répat kapnak mint eltérő esekben. De a száraztakarmányok között is akadhat olyan, mely lágyítólag hat az ürülékre, minő pl. a buzakorpa. Ha tehát oly állatnak adunk melasszet, mely sok buzakorpát kap, akkor már csekélyebb mennyiségben etetve is hasmenést képes okozni s így azt a véleményt keltheti bennünk, hogy a melassze nem nagyon természetességű, míg ha ugyanazt a melasszet oly állattal etetjük, mely nem kap buzakorpát, akkor természetességűbbnek fogjuk találni. Ezért tehát a melassze kipróbálásánál mindig tekintettel kell lennünk arra, hogy még minő más takarmányt kapnak az állatok, mert a melasszet csak akkor tartadjuk nagyobb mértékben hashajtónak, ha akkor is így hat, midőn a többi takarmányok nem támogatják ebben az irányban.

Itt megemlítjük, hogy a hibátlan melassze gyengén lágyító hatása nagyon hasznosnak bizonyult a lónál akkor, ha csak száraz takarmánnyal tartjuk. Németországban pl. soká emlegetik azt, hogy mióta fölkapták a melassze-keletetést, ritkák a kólikaesetek, ami ugy magyarázható meg, hogy míg a száraz takarmánnyal tartott lovaknál gyakoriak a bélrekedések, a melasszeval tartottaknál lágyabb ganaj keletkezik. Ebből a szempontból tehát nagyon jól tudja a melassze a lónál a gyök és gumótakarmányt pl. a murokrépat helyettesíteni s ezért kívánatosnak tartanánk, ha nálunk is ugy fölkapnák a lovakkal való melasszekeletetést mint Németországban, ahol nemcsak a gazdasági s városi lovak, de a katonalovak is rendszeren k-pják, sőt még egyes udvari istállóknak is etetik.

Végül még azt kell kiemelnünk, hogy a melasszekeletés fölkarolásánál nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy a melassze kevés fehérjét tartalmaz. Aki tehát a melasszekeletés fölkarolása alkalmával az abrakot ugy kevesbíti meg, hogy nem gondoskodik az abrakkal elvont fehérjének más uton való pótlásáról, az gyakran hanyatlást fog az állatok termelésében észlelni, különösen akkor, ha azok már előbb is kevés fehérjét kaptak. Erről a dolgról sokat lehetne írni, de nehogy nagyon igénybe vegyem a szíves olvasó türelmét, csak azt említem meg, hogy az aránylag kevés fehérjét tartalmazó gabonát jobban tudja a melassze helyesíteni, mint a fehérjedus hüvelyes magot, olajpogácsát, malátacsirát stb. s ezért inkább előbbi, nem pedig utóbbi kell a melasszekeletés megkísérlése alkalmával megkevesbíteni. Többnyire azonban az a leghelyesebb, ha a melasszekeletéstől kezdve ugy változtatjuk meg az állatok takarmányát, hogy azok most is annyi fehérjét kapjanak s hogy az össztakarmány táparánya is lehetőleg olyan legyen, mint a minő volt előbb. Külföldön kétség-telenül ennek az elmulasztása okozta gyakran azt, hogy sokan kevésbé hatásosnak tapasztalták a melasszet, mint ahogy várták de akik jó melasszet használva kellő ügyelettel voltak az utóbb mondottakra, azok csak jó tulajdonságaival ismerkedtek meg.

Még egy dolgot említem meg, melyre a melasszekeletés megkezdésekor szintén ügyelni kell, hanem akarunk rossz tulajdonságaival megismerkedni s ez az, hogy az állatokat fokozatosan szoktassuk a melasszera, mert a melassze eleintén nagyon izgatja az emésztőszerveket s emiatt ártalmassá válhatik akkor, ha egyszerre sok melasszet etetünk. A lóval és marhával pl. az első napon legföljebb 0.1—0.2 kg.-ot czeleszerű etetni s ezt napról-napra addig szaporítjuk ugyanannyival míg a teljes adagot elérjük.

Ha a megbeszélte dolgokra, de különösen arra ügyelünk, hogy csak romlatlan melasszet vásároljunk, akkor aránylag sokat adhatunk belőle az állatoknak s akkor nem fogjuk a melasszekeletés fölkarolását megbánni, mert a melassze most még a legolcsóbb takarmányok egyike. *Cselkó István.*

ÁLLATEGÉSZSÉGÜGY.

Rovatvezető: Dr. Hutyra Ferencz.

Az állatorvosok államosítása.

Az állatorvosi közszolgálat államosításáról szóló, immár szentesített törvényt hivatva van Magyarország állategészségügyét egészen új alapokra fektetni. A törvény szükséges voltát eléggé illusztrálja az a tény, hogy annak daczára, hogy a vármegyei önkormányzat bizonyos foku megszorítását involválja, a képviselőházban a közjogi ellenzék sem támasztott ellenében komolyabb nehézséget. Az újabb idő tapasztalatai ugyanis nemcsak a szakemberek, hanem a közigazgatási tisztviselők és a gazdák előtt is, egészen nyilvánvalóvá tették, hogy a megfelelő, minden irányban eredményes állategészségügyi szolgálatnak első feltétele a hatóságok szakértőknek a legfelső foktól a legalsóig egységes szervezése és az egységes szervezetbe foglalt karnak közvetlenül a középponti kormányzat alá rendelése.

Azoknak az okoknak a felsorolásától, melyek az ilyen alapon való szervezését szükségessé teszik most, hogy a kész törvényvel állunk szemben, akkor is elekinthetnénk, ha azok nem volnának általában ismeretesek s így ezuttal csak az új törvény, az 1900. évi XVII. törvényezikk, legfontosabb intézkedéseinek rövid ismertetésére szorítkozhatunk.

A törvény értelmében jövőben az állatorvosi közszolgálatot vagyis az I., II. és III. állategészségügyi hatóságok hatásköréhez tartozó szakértői teendőket, a földmivelésügyi minisztertől kinevezett állami állatorvosok fogják ellátni. Egyetlen kivételt Budapest székesfőváros képez, melynek tiz kerületében, ugy mint eddig, ezentul is autonóm szakközegek fognak működni, mely kivételnek azonban az itteni állategészségügyi szolgálat alárendelt jelentőségénél fogva az ország állategészségügyére nem lesz kedvezőtlen befolyása és pedig annál kevésbé, mert a marhavásártéren a nemzetközi állatforgalom szempontjából kiválóan fontos állatorvosi szolgálatot állami állatorvosok fogják ellátni.

A nagy- és kisközsegekben, valamint a községi körökben legalább egyelőre, a helyi teendőket ezentul is választott szakközegek fognak működni, a mennyiben ilyenek alkalmazását a járások nagyobb kiterjedése szükségessé fogja tenni. Miután az egy-egy főszolgabírói hivatalhoz beosztott járási m. k. állatorvos a nagy kiterjedésű járásokban tényleg nem láthat el minden szakteendőt, kívánatos is, hogy különösen a fejlettebb állattenyésztéssel bíró községek, illetőleg az ilyenekből alakult kisebb körök, melyeknek már eddig is külön szakértői voltak, ezeket a jövőben is megtartsák, kik, mint a helyi hatóságok, a községi előjáróságok szakértői, az ezeknek a hatáskörébe utalt teendők körül eljárjanak s egyebek között

a huss
lehetsé
a czél
tallan
közéle
féte uj
is vár
a kör
olyan
Toront
jövöbe
A
törvény
alakul
M
hoz, va
legalál
mint a
czime:
kinek f
eseten
nézve
saját fe
M

rangu
állatorv
kapsol
és azon
kődő
ellenőri
F

egészek
melyek
egészség
szakszo
tóságok
is a sze
mindegy
ügyi m
V
alárende
a felügy
ellenőrz
Mi

lesz és
kétsége
szolgál
épen az
I. foku
teljesen
őket sz
teljes h
lehetett
felelő sz
den tisz
egyes e
tásához.

Ige
állatorvo
lesznek
gaikat é
batosan
fokig kö
is, de, a
nek lesz
ideig sok
kedések
Ennek a
sitására
magángy
egyik lér
a kimond
sokkal, g
szerződés
hető, hog
az állato
állatorvo
a gazdák

Az
nak költs
melyeket
városi ál
részben a
állatvizsg
jövöben
még ezut

YAM.

melyre a
n ügyelni
nságaival
állatokat
a, mert a
emésztő-
akkor, ha
lóval és
01—02
ról-napra
a teljes

tülönösen
melasszet
adhatunk
fogjuk a
mert a
armányok
István.

GY.

tása.

mosításá-
hivatva
egészen
éges vol-
gy annak
nyzat bi-
a, a kép-
amasztott
jabb idő
emberek,
a gazdák
hogy a
es állat-
ele a ha-
ól a leg-
ges szer-
zésponti

rolását,
év süköl-
vénynyel
nénk, ha
ések s így
évi XVII.
perek rö-

az állat-
I. és III.
éhez tar-
velésügyi
osok fog-
szekes-
ben, ugy
kközegek
onban az
jarendelt
egészség-
és pedig
a nem-
kiválóan
állatorvo-

alamint a
a helyi
gek fog-
kalmazá-
kségessé
olgabirói
torvos a
em láthat
hogy kü-
biró köz-
lt kisebb
lt kisebb
ön szak-
egtartsák,
égi elől-
áskörébe
ek között

a husszmlét is ellássák. Ez annál inkább lesz lehetséges, mert a községeknek az eddig erre a célra fordított költségek jövőre is csorbítatlanul rendelkezésre fognak állni, a legközelebb életbelépő államosítás pedig semmiféle új költséget nem ró a községekre. Joggal is várható, hogy azokban a vármegyékben, hol a körállatorvosi intézmény az utóbbi években olyan szépen fejlődött (pl. Pest, Bács-Bodrog, Torontál stb. vármegyékben) ezt az intézményt jövőben is hasonló fokon fogják tartani.

A m. kir. állatorvosok szervezése az új törvény értelmében a következőképen fog alakulni:

Minden I. foku állategészségügyi hivatalhoz, vagyis minden járásba és minden városba legalább egy állami állatorvos osztatik be, mint az illető hatóság szakközege (hivatalos czime: *járásai, ill. városi m. kir. állatorvos*), kinek feladata lesz felmerülő megbetegedések esetén a hatóságnak a teendő intézkedésekre nézve javaslatot tenni, sürgős esetekben pedig saját felelősségére intézkedni.

Minden törvényhatóságnak egy magasabb rangú szakértője lesz (*törvényhatósági m. kir. állatorvos*), ki a II-odfoku hatóság ügykörével kapcsolatos állatorvosi teendőket fogja ellátni és azonkívül az I. foku hatóságok mellett működő állami állatorvosokat szakszempontból ellenőrizni fogja.

Folytatólag az ország területe hét állategészségügyi felügyelői kerületre lesz felosztva, melyek mindegyikében egy *m. kir. állategészségügyi felügyelő* fogja az állategészségügyi szakszolgálat fölött s így az I. és II. foku hatóságoknál működő állami állatorvosok fölött is a szakszerű ellenőrzést gyakorolni, viszont mindegyik felügyelő közvetlenül a földmivélségi miniszternek lesz alárendelve.

Végül a miniszternek szintén közvetlenül alárendelt *m. kir. állategészségügyi főfelügyelő* a felügyelők fölött gyakorolja majd a szakszerű ellenőrzést.

Mint ebből látható, a szervezet egységes lesz és az alulról fölfelé fokozatos ellenőrzés kétségtelenül nagyon elő fogja mozdítani a szolgálat eredményességét. A mai rendszernek éppen az az egyik lényeges hátránya, hogy az I. foku hatóságok mellett működő szakértők teljesen függetlenül működtek egymástól és az őket szolgáló tekintetben összekötő kapcsolatok teljes hiánya folytán a szolgálat maga nem lehetett egységes, eltekintve attól, hogy a megfelelő szakszerű felügyelet és ellenőrzés minden tisztviselői karban nagyban hozzájárul az egyes egységek pontos szolgálatának biztosításához.

Igen fontos körülmény az, hogy az állami állatorvosok teljesen függetlenek és önállóak lesznek állásaikban. Miután fegyelmi hatóságait és fegyelmi viszonyait a törvény szabatosan megjelöli, önállóak lesznek bizonyos fokig közvetlen fellettes hatóságaikkal szemben is, de, a mi a legfontosabb, teljesen függetlenek lesznek a helyi befolyásoktól, melyek ezideig sokszor utját állották a szükséges intézkedések egészen megfelelő végrehajtásának. Ennek a függetlenségnek minél teljesebb biztosítására fog szolgálni az állami állatorvosok magánygyakorlatának szabályozása is, melynek egyik lényeges része lesz előreláthatólag annak a kimondása, hogy állami állatorvos magánosokkal, gazdákkal és uradalmakkal nem állhat szerződéses viszonyban, másfelől azonban remélhető, hogy a szabályozás nem fogja korlátozni az állatorvosi gyakorlatot, a mire különben az állatorvosok még ki nem elégtő száma mellett a gazdák érdekében is szükség van.

Az állatorvosi közszolgálat államosításának költségeit, azon javadalmazásokon kívül, melyeket a törvényhatóságok eddig a járási és városi állatorvosi állások ellátására fordítottak, részben az állatrakodó állomásokon teljesített állatvizsgálati díjak fogják fedezni, melyek jövőben az államkincstárba fognak befolyani. A még ezután fennmaradó hiányt a marhalevelek

bélyegilletékének mérsékelt felemelése fogja fedezni és ilyenmódon a költségek egy részének viselése az új törvény előnyeiben közvetlenül részesedő gazdaközönségre hárul. Ez a teher azonban egészen igen csekély, sőt az egy-két kis állatot eladó szegény tulajdonosokra nézve az illeték az eddiginél még kisebb is lesz, miután ilyen kis állatokra vonatkozólag is darabszám szerint fog az illeték kirovatni s nem úgy mint eddig egy állat eladása esetén annyi, mint tíz állat után. Az illeték emelése tehát tulajdonképen csak a nagy állatokról és a nagyobb számú kis állatokról kiállított marhalevelekre fog vonatkozni. Ha ezek után még tekintetbe vesszük, hogy ezidőszent, a ki nem elégtő ellenőrzés folytán, sok helyen a kiszabottnál magasabb díjakat szednek, jövőben pedig erősebb ellenőrzéssel az ezen a téren tapasztalható visszaélések meglesznek szüntethetők, akkor a gazdaközönség a marhalevelek czimén alig fog az eddiginél számbavehetően magasabb terhet viselni.

A törvény részletesen körvonalozza a különböző hatáskörrel felruházott állatorvosi állásokkal kapcsolatos köteleességeket és jogokat; ezzel a szakértők működésének szabatosan körvonalozott irányt jelöl meg, másfelől pedig a nagy közönség is teljesen tájékozva lesz azokról az igényekről, melyeket a szakértőkkel szemben támaszthat.

Annak kimondásával, hogy a most hivatalos állásokban működő állatorvosok kötelesek a törvény életbeléptetésekor állami szolgálatba lépni, biztosítva van az első időben rendszerezendő állásoknak megfelelő betöltése, másrészt azonban a törvény az állami szolgálatba átlépő szakemberekkel szemben, nyugdíjigényeik teljes beszámításával, minden tekintetben méltányos álláspontra helyezkedik.

Mint minden törvénynél, úgy ennél is, az eredmény a helyes végrehajtástól függ. Itt a nehézség abban áll, hogy a nagyszámu tagokból álló karban lehetőleg mindenki a tehetségének, tudásának és egyéniségének megfelelő helyre jusson és hogy különösen a felsőbb állásokra oda minden tekintetben megfelelő szakemberek alkalmaztassanak. Azon körülmények és gondosság mellett azonban, mely a törvény előkészítése közben minden irányban tapasztalható volt és melynek a kész törvényben immár megvan a szép eredménye, bizvást remélhető, hogy a nagy feladatnak ezután következő nehéz része is kielégítő módon meg lesz oldva.

Az első szervezést követőleg pontos lesz az állami állatorvosi karnak folytatólagos kiegészítése és pedig annál inkább, mert az első alkalommal kinevezett létszám fokozatosan emeltetni fog mindaddig, míg minden állás, melynek létesítését a helyi viszonyok indokolják, be lesz töltve.

Az állatorvosoknak mai összes létszáma — körülbelül ezer állatorvos — még nagyon elégtelen az összes állatorvosi teendő ellátására s azért még jó ideig nagy lesz ezen a téren a hiány, melynek betöltése az állatorvosi főiskolának lesz a feladata. Ez utóbbinak nemrég történt újjászervezése folytán teljes mértékben meg vannak adva a feltételek alapos tudományos készütségi szakemberek kiképzésére és pedig annál inkább, mert a tanszékek még folyamatban levő kibővítése a hallgatók kiterjedt gyakorlati oktatását is lehetővé teszi.

Igaz ugyan, hogy az újjászervezés a tanulás feltételeit is tetemesen szigorította és pedig nevezetesen azzal, hogy hallgatók jövőben csak gimnáziumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján vétethetnek fel. Eltekintve azonban a már magas fokon álló állatorvosi tudomány igényeitől, az állatorvosi pálya ezidőszent már olyan, mely ezt a szigorítást mindenképen indokolja, az új törvény életbelépése pedig még tetemesen fogja javítani a jelenleg is már eléggé kedvező helyzetet.

Az új törvény az által, hogy az állami állatorvosokat minden tekintetben egy sorba

állítja a többi állami tisztviselőkkel, megadja az állásoknak a megfelelő erkölcsi tekintélyt, mely a középiskolát végzett ifjú ambícióját kielégítheti. Másfelől úgy az állatorvosi állásoknak javadalmazása, mint az előléptetési viszonyok is, kedvezők és a viszonyokhoz képest kényelmes megélhetést biztosítanak.

Az állami állatorvosi állások ugyanis a XI.—VI. fizetési osztályokba vannak sorolva vagyis az állatorvosok az új szervezet alapján állami szolgálatban a miniszteri osztálytanácsosi állásnak megfelelő fokozatot érhetik el, a mi összhangzásban áll a szolgálat fontosságával és a foglalkozás tudományos jellegével.

Az állások javadalmazását az illető fizetési osztályoknak megfelelő illetmények (évi fizetés és lakbér) képezik, míg a lakóhelyen kívül teljesített működés esetén a szabályszerű napi díj és az utiköltségek megtérítésétől kilométerpénz jár. Végül, a mennyiben ezt az állásokkal kapcsolatos hivatalos teendők megengedik, az állami állatorvosok magánygyakorlatot folytathatnak és helyben a husszmlét is láthatják el.

Tekintettel ezekre az aránylag kedvező viszonyokra bizvást remélhető, hogy középiskolát végzett ifjak kielégítő számban fognak az állatorvosi pályára lépni és pedig annál inkább, mert az állatorvosi főiskolán rendszeresített ösztöndíjak a jól minősített hallgatók tanulását tetemesen megkönnyébbítik, a megfelelő előképzettség alapján minden irányban alaposan kiképzett állatorvosok pedig kétségtelenül értékes szolgálatokat fognak tenni az állategészségügynek s közvetve az ország mezőgazdaságának.

Könyvismertetés.

A fogyasztási adókról, jövedékek és illetékekről Irta: Heigel Lipót m. kir. pénzügyi fogalmazó. Ára egy korona. Szerzőtől ezen füzet is úgy, mint az „Állami egyenes adók és a községi adópótlékokról” az Erdélyi Gazdasági egyetel könyvkiadó - vállalatában jelent meg. Ezen füzetnek is az a célja, hogy a gazdát a különböző fogyasztási adók, jövedékek és illetékek labirintusában biztosan tájékoztassa.

A munka 3 részre oszlik. Az első rész a *fogyasztási adókat* tárgyalja és pedig 1. a szeszadó, 2. a szeszadóptlék, 3. a söradó, 4. söradóptlék, 5. a cukoradó, 6. az ásványolajadó, 7. a boritaladó fejezetekben.

A második rész a *jövedékekről* szól: 1. a dohányjövédék, 2. a sójövédék, 3. a lottójövédék, 4. a lóporjövédék, 5. az italmérsi jövédék fejezetekben.

A harmadik rész az *illetékek és díjakkal* foglalkozik: 1. A bélyeg- és jogilletékek, 2. a fogyasztási bélyegilletékek, 3. a díjak fejezetekben.

Ezen fejezetek mindegyikében talál a gazda öt érdeklő tudnivalókat, így a szeszfőzés körüli eljárásokat és adózást, a bor- és huszfogyasztási adóárszabást, a huszfogyasztási adómentességet, a dohánytermelésről és a dohányra vetett fogyasztási illetéket, a szesz italok kimérésére vonatkozó eljárásokat, a bélyegeknél hol és minő nyrvben való alkalmazását az illetéki díjjegyzék sokféle felsorolását stb.

Mindezek világos, könnyen érthető módon és a legújabb törvényeknek megfelelően vannak tárgyalva, mire nézve a szerző neve is garanciát nyújt; miért is e kis füzetet a gazdaközönség figyelmébe melegen ajánljuk.

A füzet megrendelhető az „Erdélyi Gazdasági Egyetel könyvkiadó vállalatánál” Kolozsváron.

Sz.

Gazdasági Egyesületek feliratai Darányi miniszterhez.

A Pozsony Vármegyei Gazdasági Egyesület elnöke gróf Pálffy István indítványára azon alkalomból kifolyólag, hogy földmivelésügyi miniszterünket a párisi gazdakongresszuson mondott beszédeért a „P. L.” oly kiméltlenül megáradta, a megye területén lévő összes gazdák nevében a földmivelésügyi miniszterhez következő feliratot intézte:

„Nagyméltóságú Miniszter, Kegyelmes Uram!

Megdöbbenéssel és fölháborodással nyertünk tudomást azon példátlanul durva támadásról, amelylyel a „Pester Lloyd” Excellenziát párisi pohárköszöntője miatt oly méltatlanul illette akkor, amidőn Nagyméltóságod áthatva fontos és nagyszerű föladatától, a mezőgazdaság érdekeinek mint világlöntartó tényezőnek érvényesülését óhajtotta.

Hogy a „Pester Lloyd” mint az agrárérdekekkel homlokegyenest ellenkező érdekcsoport szöszöve mindenkor sandaszemmel nézte Excellenziád áldásos és eredményes működését, jól tudtuk, de hogy féktelen elszakodottságában követ merészrejen dobni Nagyméltóságod felé, érthetetlennek tartjuk.

Biztosíthatjuk Nagyméltóságodat arról, hogy vármegyénk gazdaközönsége kezdve a legkisebb parasztagadtól föfelé, egytől-egyig a legnagyobb megbotránkozással utasítja vissza a „Pester Lloyd” támadását és azon óhajításának ad kifejezést, hogy ezen támadás csak növelje Excellenziád kitartását és aczélozza meg harci fegyverét a magyar mezőgazdasági érdekek diadalra juttatására, amely igaz küzdelemben Excellenziád háta mögött áll az egész magyar gazdaközönség.”

A „Sárosmegyei Gazdasági Egyesület” a következő feliratot intézte Darányi miniszterhez:

„Nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. Miniszter

Kegyelmes Urunk!

A Sárosvármegyei gazdasági egyesület örömmel üdvözölte Nagyméltóságodnak bölcs elhatározását, mely szerint a f. évi párisi világlöntartás alkalmából ott megtartani tervezett nemzetközi gazdakongresszuson édes hazánk közgazdasági érdekeit képviselni személyesen vállalkozott — mert meg volt arról győződve, hogy közgazdasági érdekeink senki által illetékesebben és célirányosabban képviselve nem lehetnek, mint éppen Excellenziád által, kinek mély tudása, nemes szándéka, kitartó igyekezete s törhetlen buzgalma végre éledni készíti eltespedésnek indult közgazdasági érdekeinket s munkára ébreszti az önmagáról is már megfélekedezni látszott magyar gazdát.

Es nem csalódtunk, reményünk beteljesedett, bizalmunk erősödött; Nagyméltóságod áthatva nemes szándékától a Párisban megtartott nemzetközi gazdakongresszuson, mint a közgazdaság törhetlen bajnoka mutatkozott be s avatott felszólalásával míg egyrészt magyar hazánk közgazdasági fejlődésének czélját és irányát — úgy másrészt fényesen mutatta be műveltségének fokát — a nagy külföld előtt emelte drága hazánk nimbuszát.

Annál lehangolóbb, sőt elkeserítőbben hatott egy német ugyan, de elsőrangúnak tartott hazai napilapnak a Pester Lloydnak azon jellemezhetlen kifakadása, melylyel Nagyméltóságod párisi czéltudatos szerepét megtámadta s melylyel bebonyozította, hogy merkantilis önérdéke mily elfajult nyilatkozatok tételére készíti s bebonyozította, hogy a nemzetközi közérdek messze kevésbé érdekli, mint saját előfizetőinek önhaszna.

Legyen Nagyméltóságod meggyőződve, miszerint a Sárosvármegyei gazd. egyesület felháborodással utasítja vissza a Pester Lloyd indokolatlan és alaptalan kifakadásait és a

párisi nemzetközi gazdakongresszuson kifejtett nemes czélu előterjesztéséért a legmelegebben üdvözli s ragaszkodása és hálájáról biztosítja.

A Pester Lloydnak mégis tartozunk ezért köszönettel, hogy megbotránkozással vissza utasított alaptalan támadásával kedvező alkalmat nyújtott nekünk — hízégsnek látszata nélkül — Nagyméltóságodnak a közgazdaság érdekében kifejtett szakszerű tevékenysége és a mezőgazdaság fejlesztése terén tanúsított ügybuzgalmaért rég érzett hálánk, ragaszkodásunk és követésünk ígérétének őszinte nyilvánítására.

Jelen bizalmi nyilatkozatot a Sárosvármegyei gazdasági egyesület igazgató-választmányának 1900. évi július hó 23-án Eperjesen megtartott rendkívüli üléséből s megbízásából Nagyméltóságodnak szives tudomására hozva maradtunk mely tisztelettel

Nagyméltóságodnak
Bujanovits Gyula s. k., Piller Kálmán s. k.,
g. e. elnök. g. e. elnök.
(Titkár távollétében megbízott alkalmi jegyző.)

A Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület a következő feliratot intézte:

A Nógrádmegyei Gazdasági Egyesület Nagyméltóságodnak a párisi gazdakongresszus alkalmából elmondott pohárköszöntőjéért legmélyebb háláját fejezi ki és a legőszintébb lelkesedéssel csatlakozik a Nagyméltóságod által követelt irányhoz — egyben pedig a legnagyobb felháborodással utasítja vissza azon méltatlan támadást, melylyel Nagyméltóságod a pohárköszöntő alkalmából érintetni czéloztatott.

A Nógrádvármegyei Gazdasági Egyesület nevében
baró Buttler Ervin Fáy Árpád
alelnök. titkár.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

316. kérdés. 1. Szőlőmet amerikai alanyra zöldojtást június 10. és 20 ik tájon eszközöltem, de nem nagy eredményvel sikerült fogantatás. Julius 6—10-ig újból ismételttem ugyanezen ojtásrendszert. Kérem, melyik ojtás juttat biztosabb eredményre, az elsőbbiből megmaradt ojtások vagy az utóbbi időben tett ojtásom maradványa. Vagyis egyáltalán melyik időszakban helyesebb az ojtás, az elsőbbikben vagy az elöirt utolsóbbikban.

2. Továbbá szőlőmet az ugynevezett szőlőmoly lepí, kérem, mi az elleni védekezés.

Erdő-Kürt. H. B.
317. kérdés. A buzarozsda ha már Péter és Pál után kártékony volta határozottan konstatálható, nem-e szolgálhat alapul az adóleengedéshez; ha igen mily rendeletek alapján.
Kis-Hörsök. S. E.

318. kérdés. Kérek felvilágosítást arra nézve, hogy a következő esetre nézve mi a helyes eljárás. Nálam ugyanis pár héttel ezelőtt megjelent egy biztosító-társaság ügynöke, hogy a jégbiztosítást nálam elnyerje, ami sikerült is neki, mert akkép egyeztünk meg, hogy az előirt díjából 6%-ot elenged, így a jégbiztosítást nekem átadtam és kérem a kötvény beküldését, amit megis kaptam és ott azt látom, hogy a díjösszegeből ugyan le van vonva a 6%, amit ígért az ügynök, de azután a díjhoz meg hozzá lett számítva kezelési stb. czimen annyi, hogy a nekem engedélyezett 6%-ot kiteszi, így tehát a díjból nem lett volna engedve semmi, tartozom-e így fizetni e díjakat és tartozom-e a felszámított kezelési stb. felhozott összegeket a kötvény után fizetni, egyáltalában akár jég-, akár tűzbiztosításnál.
Somogy-Kapoly. B. J.

Felelet.

Zöldojtás készítésének legjobb ideje és a szőlőmoly. (Felelet a 316. kérdésre.) A szőlő zöldojtásának legjobb készítési ideje akkor érkezett el, amikor az alany hajtásai a megfelelő hosszúságot elérik és ez rendes körülmények között már május második felében következnek be. Ekkor van tehát a zöldojtás készítésének a legjobb ideje és húzódik június közepéig. Azontul nemcsak az eredmény bizonytalanabb, mivel a nagy melegben az ojtóhajtás gyorsan megfonnyad, hanem őszig, illetőleg a tél jöttéig a nemes hajtás nem érik meg, minek következtében rendesen elpusztul. Ebből látható tehát, hogy kérdéstevő tagtársnak az először készített és megeregt zöldojtásokból több haszna lesz, mint az utóbb készítettékből.

A szőlőmoly irtására a földm. miniszter egy Utmutatást dolgoztatott ki, mely az állami rovarügyi állomásnál, Budapest V., Nádor-utca 28. sz. egy levelezőlapra kérhető és az érdeklődőknek díjtalanul küldetik meg. Tessék tehát oda fordulni és kérni egy utmutatást, mely bőven és alaposan tárgyalja a szőlőmoly irtását.
A. D.

Elemi csapás-e a rozsdá? (Felelet a 317. kérdésre) A közadók kezeléséről szóló 1883. 44. t. cz. 49. §-ának c.—bb pontja és a volt pénzügyi közigazgatási bíróság 1482. sorszám határozata értelmében a rozsdá és az adóleengedésre igényt nyújtó elemi csapások közé sorozandó.
Dr. Sz. F.

Biztosítási díj fizetésének kötelezettsége. (Felelet a 318. sz. kérdésre) Hogy a biztosítási kötvényben felszámított biztosítási díjak a kérdéstevőre nézve kötelezők-e avagy sem az első sorban attól függ, vajjon a kérdéstevő által aláirt biztosítási ajánlatban a díjak mily összegben foglaltatvák. Az ügynököknek igen gyakran tapasztalt egyik visszaélése az, hogy az ajánlati blankettát a féllal kitöltetlenül iradják alá s aztán kedvük szerint oly adatokkal töltik ki, amelyeket a félnek vagy másként adtak elő, vagy egészen el is hallgattak. Valószínűleg itt is ilyen eset forog fenn. Az ügynökök ezen csalásának megtorlása érdekében az így kötelezővé vált biztosítási ügylet hatálytalansítására azonban alig vannak eszközeink és kereskedelmi törvényünk, melynek alapján a bíróságok az ügynököt a biztosított fél és nem a biztosító-társaság megbízottjának tekintik, vajmi kevés védelmet nyújt. Ha tehát a kérdéstevőnek nem áll módjában kétségtelen bizonyítékokat produkálni aziránt, hogy az utólagos betoldás az ajánlatba a társaság tudtával történt, a mi szinte lehetetlen, nem marad más hátra, mint a magasabb díjat megfizetni és más alkalommal több óvatossággal élni.
Dr. Sz. F.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

Az OMGE közleményei	Oldal
Egyről-másról	1179
Könyvismertetés.	1179
Gazd. Egyesületek feliratai Darányi miniszterhez.	1185
Allattenyésztés.	
A tehének elléséről és a borjúk fölneveléséről a választásig.	1181
Trágyázás.	
A nitrogén a termőtalajban	1182
Takarmányozás.	
A melassze változó természetszerűségéről.	1183
Állategészségügy.	
Az állatorvosok államosítása.	1184
Levélszekrény.	1186
Vegyések.	1187
Kereskedelem, tőzsde.	1188
Szerkesztői üzenetek.	1189

A magyar kir. földtani intézet muzeuma a közönségnek díjtalanul nyitva áll minden vasárnap és csütörtökön, délelőtt 10-1-g.

Más napokon, hétfő és péntek kivételével, délelőtt 10-1-g, egy korona személyenkénti belépő díj befizetése után tekinthető meg.

A m. kir. mezőgazdasági muzeum gyűjteménye a VII. ker., Kerepesi ut 72. szám alatti házban megtekinthető a hétfői és az ünnepekét követő napok kivételével:

naponként d. e. 9 órától d. n. 1 óráig.

Hétfői és az ünnepekét követő napokon a muzeum zárva van.

A muzeum látogatása ingyenes.

A legközelebbi villamos-kocsimegállóhely a Kerepesi-úton: a városból jövet VII. ker., Alsó-erdősor utca sarkán, a városba menet VIII. ker., a Kenyérmező-utca sarkán van.

Halálozás Marosi Ferencz életének 66-ik évében július hó 24-én meghalt Vácson.

Borsodmegyei gazdasági egyesületből.
A Borsodmegyei Gazd. Egyesület igazgatóválasztmánya július hó 22-én Miklós Ödön elnökle alá ülést tartott. Az elnök mindenekelőtt kiemelte, hogy a vármegyei gazdasági tudósítók termésbecslése túlvértes, mert a termés korántsem oly jó, mint a tudósítók jelentik s mivel e jelentések az árakat befolyásolják, ezért javasolja, intéztessék felterjesztés a földmivélsügyi miniszterhez, hogy a terméskimutatást redukálja. E javaslatot elfogadták. Azután a miskolci állandó lóvásár ügyét tárgyalták. Tudvalevő ugyanis, hogy Miskolcz város elvben hozzájárult a költségekhez, a mit örömmel fogadtak. A költség 10,000 koronára rugó másik felét részben a Gazdasági Egyesület adja, részben a földmivélsügyi minisztertől kéri. Az alispán hajlandó 2400 koronával támogatni az egyesületet e célra. Elnök előterjeszti, hogy a miskolci faiskola keretéből ki kell költözködni, mivel a telekre a városnak szüksége van. Azt hiszi felkérendő volna a város, hogy a rajta levő épületet is vegye meg. — Soltész N. Kálmán kijelenti, hogy az épületeket a város nem vásárolhatja meg, a telekért azonban ígér □-ölenként 3 koronát. Miklós Ödön utal arra, hogy a faiskola felhagyásával mily kárt szenved az egyesület és így 4 koronát kér a telek oleírt. Ezt Elek Kálmán támogatja. Soltész N. Kálmán az esetre, ha f. évi december 1-re kiűritik a telek, hajlandó a 4 koronát megadni, a mit Miklós Ödön köszönettel vesz tudomásul s a választmány elfogadja a polgármester ajánlatát és érte köszönetet mond. Azután Miklós Ödön bejelentette, hogy a Gazdák Biztosító Szövetkezete működését megkezdette, a mennyiben tüzbiztosítást az idén is elfogad. Kéri a választmányt, hogy ez eszmének a gazdaközönséget nyerve meg. Majd tárgyalták a Kereskedők és Gazdák Körének azon indítványát, hogy az 1902-iki orsz. mezőgazdasági kiállítás Miskolczon tartassék. Erre nézve azon téves hirdetés volt, hogy a kiállítás már Pozsonynak ígértetett. Elnök kijelenti, hogy ez nem történt meg, hanem csak novemberben döntének, ő tehát javasolja, miszerint ezen ügyben, mivel Miskolcz a kiállításra alkalmas, minden lépés megtéttessék. Soltész N. Kálmán

elvilleg hozzájárul, hogy a kiállítás Miskolczon legyen, de az anyagi áldozat mérvéről nem nyilatkozhatik. Elnök legezészerűbbnek tartaná, ha az ügy tárgyalására vegyes bizottság küldetnék, melyben a vármegye, város, a kereskedelmi és iparkamara, gazdasági egyesület tagjai vennének részt. Ez indítványt elfogadják és a gazdasági egylet a maga részéről Szathmáry K. Pál alelnököt, Kohn Gábort és Vértessy Tivadar t. tkárt küldi ki. Elek Kálmán javasolja, hogy kéressék a műtrágya szállítási díjnak mérséklése. Miklós Ödön, Szathmáry K. Pál helyeslik ezt, utóbbi felveti azon eszmét, nem volna-e Miskolcz szemét és ürüléktrágyája feldolgozható. Soltész N. Kálmán polgármester szívesen támogatná ez ügyet, ha ez iránt kezdeményezés történnék.

Szibéria szerepe a világ gabonatermelésében. Maguk az orosz gazdák, akik a világverseny befolyása következtében a gabonaértékesítés jelen rendszerét nem tartják reájuk nézve kedvezőnek, újabban attól kezdenek tartani, hogy a szibériai gabona teljesen elárastja az orosz piacokat és hozzá fog járulni ahhoz, hogy az ottani árakat a jelen ármozgalmaktól függetlenül, még erősebb mértékű csökkenésre zorítsa. Ez a föltevés, dacára a szibériai termelés növekedésének, legalább ez idő szerint még nem eléggé indokolt; és habár van is alapja, mégis nagyon hosszú időbe telik, amíg Szibéria képes lesz az anyaországot elárasztani nyers produktumokkal. A „St. Petersburger Zeitung” mint az orosz közérdekek érdemes harcosa, maga is kételkedik abban a „veszedelemben”, amiről az oroszok oly gyakran megemlékeznek. Ez a lap a többi között a következőleg ír a szibériai állapotokról: Az oroszoknak nincs mit aggódniuk a miatt, hogy Szibéria kezdi magát beleélni abba a tudatba, hogy produktumait a civilizált világban fogja értékesíteni. A vasutak építkezése előtt ugyan Szibériában már termeltek gabonát, de azt az ottani szükségleten felül állattakarmányozás céljaira használták s legfeljebb az állatok, illetve produktumaik (vaj) jutottak el nagy idő után a fogyasztó piacokra. Most ez megváltozott: az orosz gabona is értékesebbé vált, persze az ottani fogalmak szerint. Azelőtt alig volt értéke, ma meg már a buza 50-70 kopek pudonként, a szerint hol, mely állomáson fekszik raktáron. Dehát nem olyan sok gabona vár még ott elhelyezésre; hiszen Szibéria olyan kopár, illetve lakatlan, hogy a mi európai fogalmaink szerint valóságilag pusztavideknek mondható; vagyis olyanok, ahol csak elvétve fordul meg egy egy jámbor utas, illetve gazdálkodó. Oriási területek, ezer és ezer hektárnyi különben jól termő vidékek várnak a kulturára és mindenütt a nép hiánya okozza a földmivélsé lassu haladását. *Tobolsk* kormányzóságban, amelynek kiterjedése 1,300,000 négyszög verst, alig van 1,839,000 lakos; és ebből a népből alig foglalkozik mezőgazdasággal 50%. Az össze: mivélés alatt álló terület 1,210,000 desjatina, amelyről a termés rendes évráratu esztendőben 50,000,000 pud, — ennek pedig az összes feleslege, amely értékesíthető, csak 10,000,000 pud. Az *amolinski* terület 512,000

négyszög verst; ebből csak 130,000 desjatina van mivélés alatt, pedig a lakosság száma 680,000 létekből áll. Az ezen kerületben termelt 7,000,000 pud helyi szükségletnek sem elegendő. De vegyük *Tomszk* kormányzóságát a termékenyebb és leg több gabonát is termő vidéket, amelynek területe 7,455,767 négyszög verst és lakossága csak 1,840,000 lélek; itt az összes mivélés alatt álló terület 1,490,000 desjatina és az összes termés 76,000,000. Ebből a helyi szükséglet 50 és a fölölég 26 millió pud. És így kivethető, hogy Szibéria összes gabonafeleslege nem olyan nagy mértékű, mint aminőnek egyesek híresztelni szeretik; 40 millió pud gabonakivitel viszonyítva az orszországi összes exportra kerülő mennyiséghez, kerek 1/3 résznyi helyet foglal el az egész gabonakivitelben. Ennél sem többet, sem kevesebbet nem nyom, de nem is nyomhat Szibéria az orosz árukereskedelemben, habár földje tömérdek helyen egészen szüzen várja még az eke hódítását.

Javaslat a hadsereg élelmiszer ellátás reformjához. A mezőgazdaság termények jelenlegi szállítási módja a hadsereg ellátására nézve igen komplikált. A közös hadügyminiszter sokféle ígéretei dacára, hogy a hadsereg-szállításoknál a mezőgazdákat lehetőleg tekintetbe fogja venni, azoknak nagy többsége még nincs abban a helyzetben, hogy a hadseregnek gabonát és egyéb czikkeket szállítson, mert a szállítási feltételek oly körülményesek, hogy a mezőgazda azok teljesítésére egyszerűen képtelen. Erről a kérdéstről már sokat írtak és beszéltek. Újabban a „Marburger Zeitung” egyik munkatársa teszi alapos megbeszélés tárgyává a hadsereg-ellátás nyomorúságos helyzetét. Az illető egy javaslattal lépett elő, melynek keresztülvételével a jelenlegi helyzet leg több visszasszűkítését kiküszöbölni reméli. Ezen javaslat arra irányul, hogy a hadtestparancsnokságok inténdaturái a kitűzött határidőre szóló és a katonai élelmiszeri raktárak utján kipuhatolt zab-, rozs-, széna-, szalma- stb. szükségletet összeállítsák és a megvásárolandó termények mennyiségét a közös hadügyminiszternek kimutassák. Ily módon a legfelsőbb hadvezetés képet nyer az egyes kerületek által beszerezendő szükséglet nagyságáról és pedig raktárkerületek szerint részletezve. A jelenlegi eljárással szemben a közös hadügyminiszteriumnak ezen részletezett szükséglet-kimutatásokat most már egyenesen a földmivélsügyi miniszteriumnak fog kelleni átadnia, mely azokat az egyes katonai élelmiszeri raktárak és azok fiókjai által átveendő mennyiségek megjelölése mellett a mezőgazdasági országos és központi egyesületeknek fogja elküldeni. Utóbbiak pedig a megyei és községi egyesületeket értesítik a közlő vételekről és egyszerűs mind az árak minőségére, stb.-re vonatkozó főbb feltételeket is tudtul adják. A megyei egyesületek, vagy úgy tesznek eleget ebbeli feladatuknak, hogy átveszik az egyes gazdák ajánlatait és azokat átküldik a központi egyesülethez, vagy pedig úgy, hogy a mezőgazdasági szövetkezetek nevében a hadsereg által szükségelt termények egy határozott részének szállítását elvállalják és egy erre vonatkozó ajánlatot a központi

os. és kir. udvari szállító magkereskedése

Mauthner Ödön

BUDAPESTEN, VII., Rottenbiller-u. 33. VI., Andrassy-út 23. sz.

AJÁNL
legjutányosabb áron:

valódi bajortarló- répamagot	őszi búkkönyt őszi borsót	vesz minták beküldése és az ár közlése mellett a legmagasabb napi áron mindenféle gazdasági magot, jelenleg főképen:	őszi borsót
biborherét	káposztarepczét	biborherét	káposztarepczét
szöszös búkkönyt	po hánkát kölest stb.	szöszös búkkönyt	tavaszi repczét kölest stb.

ideje és
A szülő
je akkor
a meg
es körül
felében
zöldöjtás
lik június
eredmény
egben az
em őszig
nem érik
elpusztul.
tagtárs-
zöldöjtá-
bb készi-

miniszter
az állami
dor-utca
az érdek-
ssék tehát
ast, mely
moly ir-
A. D.
let a 317.
6 1883.
és a volt
sorszám
az adóle-
sok közé
Sz. F.
ezettsége.
biztosítási
díjak a
y sem az
rdésztető
díjak mily
nek igen
az, hogy
enül irat-
adatokkal
másként
tak. Való-
Az ügy-
illetőleg
et hatály-
szközeink
tt alapján
tt fél és
ak tekintí,
a kérdést-
zen bizo-
z utólagos
tával tör-
rad más
fizetni és
ni.
Sz. F.

Oldal
1179
1179
1185
erhez. 1186
ról a
1181
1182
1183
1184
1186
1187
1188
1189

egyesületnél közvetítenek. A központi egyesületekhez beérkezett ajánlatok fölött az egyes gazdákra eső szállítási mennyiség kiutalása tekintetében a földmivelési miniszterium van hivatva dönteni. Ezen újjászervezési javaslat, melyet csak nagyjában közöltünk, szerző szerint nem ütközhet nagy nehézségekbe, ha az ügylet lebonyolításnál a mezőgazdának a legmesszebbmenő kedvezmények biztosítottak. Így az élelmészeti raktáraknak távol eső gazdának pl. a beszállítandó terménymennyiségek vasúti szállítását a katonai hadi tarifa szerint kellene engedélyezni ezen terménynek a vasúti állomástól a katonai élelmészeti raktárakba való szállítását kincstári fuvarok segítségével kellene megejteni, a gazdát terhelő külön illeték felszámítása nélkül. Egyszóval a hadseregellátási központi hivatalnak az átvételi módokat oly mértékben kell egyszerűsíteni és megkönnyíteni, hogy a gazdának ne kelljen előbb egy 8-10 éves feltételeket tartalmazó könyvet tanulmányoznia és nehogy a katonai hatóságot számtalanszor csak is azért kényszerüljön felkeresni, hogy egy esomó nyilatkozatot kelljen aláírnia, mert a garda pénzt veszít, ha időt veszít.

Tenyész-szarvasmarha- és lókiállítás Aranyos-Maróthon. A borsodalmegyei gazdasági egyesület szövetkezve a vármegye lötenyész-bizottmányával Aranyos-Maróthon augusztus 19-én 10 óráig szarvasmarha és lókiállítást rendez. A kiállításon szarvasmarhák és lovak fognak díjaztatni. A bírálókat a szűk-éghöz képest a borsodalmegyei gazdasági egyesület, illetőleg lötenyész-bizottmány nevezi ki. Kiosztásra fognak kerülni nagyobb tenyészetek díjazására díszoklevelek, díszdíjak jutalmak. Kisgazdák körében pénzdíjak fognak kiosztatni. A szarvasmarhakiállítás osztályában József Ágost cs. és kir. 6 fensége 100 koronát a n. m. földmivelésügyi m. kir. miniszter ur 500 koronát, a vármegye törvényhatósága 400 koronát adományoztak pénzdíjakra, ezen 1000 korona négy csoportban köve kezöképen fog felosztás alá kerülni: 1. díj 100 kor., 2. díj 60 kor., 3. díj 40 kor., 4. díj 30 kor., 5. díj 20 kor. A lókiállítás osztályában a vármegye törvényhatósága által adományozott 400 koronából 200 korona az egész vármegye és 200 korona az aranyos-maróthi járás kisgazdái közt a 4 csoportban következöképen fog díjakban kiosztatni: 1. csoportban: 50, 30, és 20 korona; 2. csoportban: 50, 30 és 20 kor.; 3. csoportban: 40, 30, 20 és 10 korona; 4. csoportban: 40, 30, 20 és 10 korona.

Magyar pomologia. „Magyar Pomologia” I. és II. füzet a napokban hagyja el a sajtót és kerül a könyvpiacon. Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter az érdem, hogy e nagyszabású munka megindulhatott, mert ő volt az, aki e mű létrehozására szükséges tetemes költségek fedezéséről tárczája keretében gondoskodott. A díszes munkát, mely folio-alakban az Athenaeum r.-társaság nyomdájából kerül ki, Molnár István kir. tanácsos, orsz. gyümölcsészeti és fatenyésztési miniszteri biztos állította össze, ő vállalkozott a szerkesztéssel járó fáradságos munkára. A most megjelenő I. és II. füzetben levő 6 almának és 6 cseresznyének s illetőleg meggynek szakszerű és szabatos leírását Angyal Dezső m. k. kertészeti tanintézet igazgatójának és Ritter Gusztáv kolozsvári gazdasági tanintézet főkertésznek köszönhetjük. A szöveg két nyelven íródott; a bal hasábon van a magyar és a jobb hasábon a francia. Ez által elérjük azt, hogy a magyar pomológiáról a külföld is tudomást vegyen és abból okulhasson. Minden gyümölcsfajta a természet után készült művészies kidolgozása színes képen van bemutatva; az eredeti képeket is magyar művész: Zigányi Zoltánné festette; a sikerült sokszorosítás pedig az Athenaeum műintézetből került ki, mely a nehéz feladatot elismerésreméltó bravúrral úgy oldotta meg, hogy ezáltal a munkát a maga nemében — mondhatni a

külföldön megjelent összes ilyen művek közt is — jóformán párállanná tette. Ára a 12 gyümölcsfajta magában foglaló I. és II. füzetnek aránylag alacsony; 6 koronára lett szabva; oly ár ez, mely a költséget még akkor is csak kisebb részben téríti meg, ha az összes példányok elkelnek. A megrendelések Nagel Ottó könyvkereskedőhöz (Budapest VIII., Múzeum-körút 2. sz.) lesznek intézendők.

KERESKEDELEM, TÖZSDE.

Budapesti gabonátözsde.

(Guttman és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Budapest, 1900. július 28.

Az időjárás e héten is száraz és meleg volt, az aratási és betakarítási munkák teljesen befejezhetőek voltak. A cséplés majd mindenütt folyamatosan van és miután mindenütt azon vannak hogy az eddigi késést pótolják, várható, hogy újáru immár nagyobb mennyiségben fog a piacra kerülni. Az aratási eredménnyel továbbra is meg vannak elégedve, habár egyes vidékekről a cséplési eredmény felől panaszok vannak. A röviddel ezelőtt megjelent hivatalos termésbecslés az átlagos eredmény búzánál 6-68, rozsánál 6-65, árpanál 6-41, zabnál 6-11 mm. teszi katasztrális holdankint. N metországban hivatalos jelentések szerint jó középtermés számíthatnak. Franciaországban a kiállítások szintén lényegesen javultak és a régi készletek az új terméssel együtt a szükségletet jó időre fedezni fogják. A Balkán államok az aratási eredménnyel nagyon meg vannak elégedve.

A külföldi piacok üzletmenete állandóan korlátozott, a spekuláció nem vesz részt az üzletben és az árvariaciók, melyek túlnyomóan lefelé irányulnak, csekélyek. Amerikában a téli buza termés eredményével meg vannak elégedve, ellenben nyári buza hiányt tüntet fel. A látható készletek a „Bradstreets” becslése szerint 625,000 bush. csökkentek, ennek dacára a hangulat lánghuló volt és árak 2 c. csökkentek. Angliában tulajdonosok szintén eredményeket voltak kénytelenek koncedálni, mi mellett a forgalom korlátozott marad. Franciaországban az árak szintén csökkentek éppúgy Németországban is, hol egyrészt a kedvező aratási kiállítások, másrészt állandó jó kínálat folytán vevők tartózkodóak voltak.

Nálunk a hangulat kenyérmagvak iránt a hét nagyobb részében szilárd volt, a forgalom azonban csak mérsékelt marad. Takarmánycikk szilárdan tartottak.

Az üzleti hét részleteiről a következő jelenthetjük:

Buza tartósan gyengén volt kinalva. A hozatalok aránylag gyengék, míg a malmok jobb érdeklődést tanúsítottak és kénytelenek voltak a tulajdonosok felemelt követeléseit figyelembe venni; az árak így fokozatosan kb. 30 f. emelkedtek és csak a hét vége felé következett be némi visszaesés, a mikor a csökkent határidőpiac behatása alatt készáru is néhány fillért értékéből vesztett. Új buzában a kínálat ugyancsak kis terjedelmű és gyengébb mint ez más években közvetlen az aratás után lenni szokott. Elszállítási czélokra néhány ezer mm. budapesti paritására 14-90—15-20 között kelt el készpénzifetéssel, míg a malmok 14-90—15-80 K. között fizettek 3 óra helyben. Az összforgalom 140,000 mm., a hetihozatal 106,000 mm. tesz ki.

Rozs (új) a héten jobban volt kinalva, még pedig leginkább nyírvidéki származékokban melyek 11-90—12-10 K. árban Cassa állomásokon átvéve ért el. Más származékú áru feltűnően kevés volt kinalva és felemelendő körülmény az is, hogy a helyi fogyasztás a vásárláson nem vett részt. A hét vége felé árcsökkenés következett be 10—20 fillér erejéig és így ma nyírvidéki áruért 11-84—11-95 K. jegyzünk állomásokon átvéve, míg budapesti paritásra 12-80—13-20 K. Cassa érhető el. Ó-áru alig van kinalva, a kereslet is csekély és kb. 13 K. jegyez helyben.

Árpa (takarmány- és hántolási czélokra) (hazai áru) csak kevés jön a piacra. A hangulat szilárdan alakul és különösen hízalók fizettek szükség esetén teljes árakat. Minőség szerint gyárosok 11-50 K.-ig fizetnek helyben, míg Kőbányán 11-80 K.-ig volt elérhető. Új szerbárpa nagyobb mennyiségben köttetett augusztusi szállításra helyben elvámolván a 11 K. 3 óra. Állomásokon átvéve jobb minőségű hazai árban még nem fejtődött üzlet, mintak nagyobb mérvben érkeztek már, de ezek természetesen különböző minőségeket mutatnak fel. Próba vételleként tiszavidéki áru (Pusztá-Tenyő) a 12-80 K. (Kőrösladány) a 12.— K. kelt el.

Zab mérsékeltan van kinalva, de a kereslet sem haladta túl a rendes mértéket. Szilárdan tartott irányzat és kb. 4000 mm. forgalom mellett merkantiláru

10-40—10-70, prima és elsőrendű minőségű áruért, mely azonban csak elvéve kerül piacra, 11-20 K. fizettek helyben készpénzifetéssel.

Tengeri kínálat hiányában csak csekély forgalmat ért el és ab Budapest 12.— K. körül jegyzett.

Olajmagvak: Káposztarepcze (hazai áru) csak gyengén volt forgalomban és budapesti paritásra 26.— K. jegyez. Román aprószemű repcéért a követelések felemeltettek és helyben 26.— K. és azon felül kalkulálnak. Káposztarepcze augusztusra 27.— K.-ig köttetett és ma 26-80—27.— K. zárul.

Hüvelyesek: Bab (ő) névlegesen a múlt heti árak mellett jegyez. Új áru már jobb érdeklődéssel találkozik, a kínálat azonban, tekintettel az urakodó szárazságra, a tulajdonosok tartózkodása mellett nagyon korlátozott. Néhány eladás mindazonáltal történt és dunamenti Baja, Mohács, Zombor vidéki áruért 14.—, aprószemű babért Gyöngyös, Főlegyháza 16-30, barna. bab Kalocsán 15-30—15-50 koronát fizettek.

Napi jelentés a gabonátözsről.

1900 július 31

Az amerikai 1/4 centig alacsonyabb jegyzések a reggeli órákban lánghitő hatással voltak az itteni áralakulásra. Borult, esőre álló idő mellett különösen az új tengeri lánghitő el, mely tegnap már 9-84 K. jegyez és ma 9-66 koronán indul meg. Már a további forgalom alatt 9-58-ig lánghitő el, míg az októberi buza evvel szemben mindinkább szilárdult, mert 15-06-os kezdő kurzus után délben 15-20 K. áll és déli zárlatkor ismét 15-14—16 Készáruban ma nagyon gyenge volt a forgalom, elkel mindössze 13—14, 00 buza változatlan árak mellett. A malmok nehezen látnak hozzá vásárlásokhoz. Ó árban még meglehetősen kínálat van.

Tengeriben gyenge a kereslet; a tulajdonosok nagyon magas árakat követelnek, így Budapeston vagonba rakva 12-60 K., míg ab állomások a készletek fogytán vannak.

Árpában az üzlet még fejletlen; vevők tartózkodók és kerek kövér tiszavidéki áruért érdeklődnek, melyért átlag 12.— K. fizetnek a legtöbb állomáson. Elsőrendű sörárpáért 15.— érhető el Vámos-Györkön.

Rozsban az irányzat valamivel kelemesebb, az árak emelkedők; minőség szerint 13.—10 K. fizetnek Budapesti paritással. Ab Debreczen 75 kgr-os garancziával 12.—12-20 érhető el.

Zab elhanyagolt, változatlan árak mellett 10-30—10-50 K. jegyzünk.

Határidők egy órai zárlat

Buza októberre 1900.	15 14 16	—
„ áprilisra „	15 78	— 80 —
Tengeri aug.-ra	12 40	— 42 —
„ májusra 1901.	9 60	— 62 —
Rozs októberre „	13 58	— 60 —
Zab októberre 1900.	10 36	— 40 —

Szeszűlet.

Szecs. (Goldfng) Gábor szeszgyári képviselő ülése.

A hét elején a szeszűletben az irányzat változatlan élénk volt és dacára a magasabb tengeri áraknak és jobb vételkedvnek a szeszárak a multheti változatlan szilárd jegyzés szerint záródnak. Elkelt finomított szesz nagyban adózva 116-50—117-50 K., adózatlanul 46-50—47-50 K. helybeli finomítógyáraktól azonnali, valamint későbbi szállításra. Vidéki finomítógyáraktól finomított szesz nagyban 115.— K. adózva és 45 K. adózatlanul volt ajánlva és több tétel ez áron el is kelt.

Élesztőszesz gyér kínálatok és élénk vételkedv folytán szilárd és 1/4 K. drágábban jegyeztek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszesz e héten gyéren volt ajánlva és csak néhány tétel kelt el 39-50 K. azonnali szállításra. Új termelési időszakban való szállításra kontingens nyersszesz már élénken volt ajánlva, de nagyobb üzlet nem létesült.

A kontingens nyersszesz ára Budapestén 40—40-50 korona.

Bcsi jegyzés 44—44-50 korona, kontingens nyersszeszért.

Prdgai jegyzés 112-50—113-50 korona adózott és 40-50—40-75 korona adózatlan szeszért.

Tízestí jegyzés 1950 --- korona kivételi szemérről 90% hektoliterje.

Kivételre e hétnek elején nem létesült. Vidéki szeszgyárak közül: N-Tapolcsány, Temesvár, Lőcse, Kolozsvár, 50 fillérrel drágábban, a többiek változatlanul jegyeznek.

Budapesti ártaldrak s ártés: Finomított szesz 116 50-117 50 korona, élesztőszesz 116 50-117 50 K. nyersszesz adóval 114 50-115 50 korona, nyersszesz adóval (exkontingens) --- korona, denaturált szesz 36-37 korona. Kontingens nyersszesz --- korona.

Az árak 10.000 literfokkonként hordó nélküli bérmentve budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek árairól.

A magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetségét hívteti jelentése. 1900. július 28.

Az e heti üzleti forgalomban emelkedő mozzanatok nem fordultak elő. Forgalmunk csendes, lényeges árváltozások nélkül. Husban a heti fogyasztás megcsappant, eladásaink leginkább első rendű fűdő-helyekre történtek. A szállítási jéggel, erre a célra beszerzett alkalmas ládákban eszközöltettek.

A vajüzlet állandóan kedvező: az árak ismét emelkedtek. Első rendű teavaj 2.20-2.30, másodrendű 1.80-2.00 koronával kelt el nagyban 100 kg-ként. Turó kevés kerül eladásra, de nem is igen keresett, kilója 20 fillér.

Tojásban az irányzat változatlan. Első rendű áru 52-52.50, másodrendű 50-51 koronával kelt el eredeti ládákban.

Vadbolót 1.60 koronával, szarvast 80 fillérrel értékesítettünk. Vadruca 50-80 filléren kelt el darabonként.

A baromfi-piaczon valamivel élénkebb volt a forgalom, csirke 1.20-1.40, pulyka 2.40-2.60, sovány lud 3.90-4.10 koronánként.

A gyümölcsüzlet nagyon változó. Első rendű áruban hiány volt, míg másodrendű áruval el vagunk árasztva. Prima ősi barack 80-160, kajszin barack 48-64, ringló 40-56, fekete cseresznye 40-50, apró körte 12-16 fillér kg-ként. Nemes sárgadinnye 80-100 fillér kg-ként. Másodrendű dinnye, mely kocsi-rakományképpen kerül a piacra 26-30 koronás áron helyezhető el százanként.

Zöldségtételekből csak a káposzta keresett, paradicsom csak olcsó áron helyezhető el, míg zöldborsó-kára evőt sem lehet találni. Paradicsom 6.00-9.00 koronával kelt 100 kg-ként. Ugozka névlegesen 60-88 fillér 100 drbonként. Rózsá burgonya 4.00 korona 100 kg-ként vagontételekben.

Rákból nagy tételeink voltak, melyet nagyszámú szerit 6-12 fillérről helyeztük el drbonként.

Hivatalos árjegyzés

Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban eladott élelmiszerekről. Budapest, 1900. július 30-ról.

Hús és hústermékek. Marhahús 1 q. hátulja I. r. 106-112, II. r. 102-106, III. r. 96-102, eleje I. r. 96-102, II. r. 92-96, III. r. 88-92, borjúhús 1 q. hátulja I. r. 110-112, II. r. 106-108, eleje I. r. 100-106, II. r. 90-100, bárány 1 darab hátulja ---, eleje ---, birkahús 1 q. hátulja I. r. 92-100, II. r. 88-92, eleje I. r. 80-88, II. r. 72-80, sertés-hús 1 q. szalonnával budapesti 100-106, vidéki ---, szalonna nélkül budapesti 98-100, vidéki ---, sertés-hús pórköltnek való ---, kocsonyának való ---, füstölt budapesti I. r. ---, vidéki II. r. 1 q. 120-130, malacz élős, szopós I. r. 1 drb 8.00-8.00, tisztított I. r. 1 kg. 1.60-1.80, sonka 1 kg. nyers, belf. hentesáru 0.90-1.20, füstölt belf. csonttal 1.04-1.50, csont nélkül 1.20-1.70, sonka füstölt prágai, csonttal 2.08-2.10, csont nélkül 0.---0.---, kolbász 1 kg. nyers 1.00-1.20, füstölt I. r. 1.40-1.60, szalonna 1 q. ---, sózott 104-108, füstölt 108-112, sertészsír 1 q. hordóval 110-112, hordó nélkül budapesti I. r. 106-108, szalámi 1 kg. belföldi 260-320, prágai --- korona.

Baromfi. a) Élős: (1 pár) csirke rántani való 1.00-1.40, tyúk belföldi I. r. 2.30-2.40, kappan hizott I. r. 0.00-0.00, sovány 0.00-0.00, ruca hizott I. r. 4-4.60, sovány belföldi 1.30-2.40, liba fiatal ujdonság ---, lud hizott I. r. 9.00-11.00, sovány belföldi 3.40-4.60, pulyka hizott I. r. 0.---0.---, sovány belföldi --- korona. b) Tisztított: csirke I. r. 1 drb 1.00-1.80, tyúk I. r. 1 drb 1.40-1.50, kappan hizott 1 kg. ---, 1 drb 0.00-0.00, ruca hizott 1 drb 1.80-2.60, 1 kg. 1.10-1.16, lud hizott 1 kg. 1.14-1.20, 1 drb 3.60-5.50, magló 1 kg. ---, 1 drb ---, pulyka hizott 1 kg. 0.00-0.00, 1 drb ---, magló 1 kg. ---, 1 drb ---, ludmáj 1 kg. 2.00-2.60, nagy 1 drb 0.70-1.40, ludzsír 1 kg. 1.80-1.90 korona.

Hal. Élős: (1 kg.) harcsa 1.40-2.00, csuka 0.00-0.00, ponty dunai nagy 1.80-2.00, márna 1.10-1.20, stüló balatoni ---, czompó 1.30-1.60, pisztráng nagy ---, kecsge 2.00-3.60, angolna ---,

apró kevert 0.50-0.60. Lazacz rajnai 1 kg. --- korona.

Tej és tejtermékek. Tej teljes 1 liter 0.18-0.20 lefölözött 0.12-0.12, tejfel 0.56-0.60, teavaj 1 kg 1.70-2.30, főz darabos 1.00-1.70, szedett ---, olvasztott ---, margarin I. rendű ---, II. r. ---, tehénturó I. r. 0.20-0.36, juhturó 0.90-1.00 lptói 0.80-1.28, juhsajt 80-1.00, ementáli belföldi 1.60-1.60, grói belföldi 1.00-1.30 korona.

Liszt és kenyéremlékek. Kenyerliszt 1 q. ---, kenyér monori, fehér hosszú 1 kg. 0.27-0.27, barna 0.22-0.22, rozs 0.22-0.22 korona.

Száraz főzélék. Lencse belföldi 1 q. ---0.00 külföldi 34.00-56.00, borsó hazai héjas 20.00-24.00, koptatott 26.00-30.00, külföldi héjas 20.00-22.00, bab fehér apró 12.00-18.00, nagy 14.00-20.00, szines 12.00-20.00 korona.

Tojás. Friss teatojás 100 drb 4.10-4.16, aiföldi (1440 drb) 50-51, erdélyi (1440 drb) 50-51, szerb (1440 drb) ---, apró (1880 drb) ---, meszes tojás --- korona.

Zöldség. Sárgarépa 100 köt. 0.00-0.00, I. r. 1 q. 00.00-0.00, petrezselyem ujd. 100 köt. 0.00-0.00, I. r. 1 q. 00.00-0.00, zeller I. r. 100 drb 1.00-1.20, karalábé I. r. 100 drb 1.50-2.---, vöröshagyma ujd. belföldi 100 köt. ---, érett makói 1 q. 8.00-10.00, fokhagyma I. r. 1 q. 16-24, ---, cékla 1 r. 100 drb 1.50-2.---, II. r. 1.---1.50, fejeskáposzta I. r. 100 drb 10.00-14.00, kelkáposzta I. r. 100 darab 1.50-2.00, vöröskáposzta I. r. 100 drb 00.00-00.00, fejes saláta I. r. 100 drb 1.20-2.---, kötött saláta 100 drb 1.00-1.80, burgonya 1 vagon sárga 000.0-000.0, fehér 000.00-000.00, rózsá 1 q. 4.00-4.20, fekete retek kicsiny 100 drb 1.00-1.50, ugorka 100 drb savanyítani való 0.60-1.00, savanyított 1.20-1.40, nagy salátának 0.80-2.00, paradicsom olasz 1 q. 00.00-00.00, belföldi 00.---00.---, zöld paprika 100 drb 0.30-0.80, tök főzni való 100 drb 4.---8.---, zöldborsó hüvelyes 1 q. 10.00-12.00, kifejtett 20.00-24.00, zöldbab hüvelyes 1 q. 8.---14.---, kifejtett ---, karfiol 100 drb ---00---00, torma belföldi nagy édes 1 q. 24.00-34.00, spárga 1 kg. 0.---0.--- korona.

Gyümölcs. Alma, nyári édes 1 q. 16-26, ---, rétesbe való 20.00-28.00, vajkörte nagy I. r. 1 q. 40-50, ---, közönséges kevert körte 1 q. 16.00-24.00, szilva magvaváló nagy I. r. 1 q. ---, nem magvaváló vörös 1 q. 20-24, ---, ringló nemes I. r. 1 q. ---, barack kajszin 1 q. 30-50, ---, ősi 1 q. ---, magvaváló 1 q. 20-60, ---, nem magvaváló 1 q. ---, szőlő fehér mézes csemegé 1 q. 00.00-00.00, közönséges kevert I. r. 1 q. ---, meggy nagyszemű kem. 1 q. 20.00-24.00, apró szemű 1 q. 16.00-20.00, eper (szamóca) 1 kg. ---, málna 1 kg. 0.40-0.60, szeder 1 liter 0.30-0.40, görög dinnye nagy I. r. 10 drb ---, kicsiny 100 drb 30-40, ---, sárga dinnye nemes I. r. 100 drb 40-80, ---, II. r. 100 darab 24-40, ---, dió nagy papirhéjú 1 q. 00.00-00.00, apró kemény heju I. r. 1 q. 00.00-00.00, mogyoró nagy olasz 1 q. ---00---00, gesztenye olasz nagy 1 q. 0.---0.---, belföldi 1 q. ---, narancs messzinai 100 darab 5.00-8.00, pugliai 100 drb 0.00-0.00, mandarin 100 drb 0.00-0.00, citrom I. r. 100 drb 2.30-3.20, füge hordós 1 q. 32.00-34.00, koszoru 1 q. 44.00-46.00, datolya sajtolt I. r. 1 q. 80.00-84.00, mazsolaszőlő (fehér) 1 q. 70.00-120.00, szőlő passatutti 1 q. ---, 1 q. ---, szerb szőlő 1 q. --- korona.

Fűszer, Ital. Paprika I. r. 1 q. 160.00-200.00, II. r. 1 q. 140.00-160.00, mák 1 q. 30.00-60.00, méz csurgatott 1 q. 80.00-104.00, lépes 1 q. ---, köménymag 1 q. ---, boróka 1 kg. ---, házi szappan szin I. r. 1 q. 56.00-60.00, közönséges II. r. 48.00-52.00, bor fehér asztali palackokban 1 hl. ---, vörös bor 1 hl. ---, házi pálinka palackokban 1 hl. --- korona.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-telek) 1900 július 31. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott árjegyzéssel 90 szekér réti széná, 24 szekér muhar, 28 szekér szapszalma, 5 szekér alomszalma, 0 ezakér takarmány:alma, 0 szekér tenzeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (zabosbűkköny, stb.) 300 szék szecak. A forgalom lanyha. Az árak fil-ben q-ként a következők: réti széná 380-560, muhar 420-520, szapszalma 260-320, alomszalma 220-280, egyéb takarmány ---, löhers ---, takarmány-szalma ---, 100kéveteengerisz. ---, lucszerna ---, sarju ---, szalmacszeka 340-380, széná ---, uj ---, zabosbűkköny 460-500. Összes cseszám 160, súly 192 000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. 1900. július hó 27-én. A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtatott: belföldi 835 db, eladatott 835 db, galicizai --- drb, eladatott --- drb, tiroli --- drb, eladatott --- drb, növendék élős borjú 42 db, eladatott 42 db, élős bárány --- db, eladatott --- drb; belföldi --- drb, eladatott --- drb, galicizai --- drb, eladatott --- drb, tiroli --- drb, eladatott --- drb, bécsi élőt --- drb, eladatott --- drb, növendék borjú --- drb, eladatott --- drb, élőt bárány --- drb, eladatott --- drb, élős kecske --- drb, eladatott --- drb.

--- drb, élőt bárány --- drb, eladatott --- drb, élős kecske --- drb, eladatott --- drb.

Borjuvásár lefolyása élénk volt.

Árak a következők: Élős borjú: belföldi --- koronáig, kivételesen --- koronáig drbonkint, 44-88- --- koronáig, kivételesen 92 --- koronáig súlyra, galicizai ---, kiv. --- koronáig drbonkint, --- kor-ig, kiv. --- koronáig súlyra, tiroli --- koronáig kiv. --- koronáig drbonkint, --- koronáig kiv. --- koronáig súlyra, növendék borju --- koronáig, kiv. --- koronáig drbkint, ---46 koronáig, kiv. --- koronáig súlyra, Élőt borju: belföldi --- koronáig, kiv. --- koronáig súlyra, galicizai --- koronáig, kiv. --- koronáig súlyra, tiroli --- koronáig, kiv. --- koronáig drbonkint, bécsi --- koronáig, kiv. --- koronáig súlyra, növendék --- koronáig, kiv. --- koronáig drbonkint, élős bárány --- koronáig páronkint, élőt bárány --- koronáig párja.

Budapesti juhvásár. 1900. július hó 30-án. (A székesfővárosi közigazgatóság és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtatott: Belföldi hizalt ürű 256 darab, eladatott 256 drb, feljavított juhok 80 drb, eladatott 80 drb, kisorolt kosok 260 drb, eladatott 280 darab, kiverő juh 178 drb, eladatott 178 drb, bárány --- drb, eladatott --- db, kecske ---, eladatott --- db, boszniai ---, eladatott --- db, szerbiai 246, eladatott 246 db, angol keresztetés ---, eladatott --- db, romániai ---, durvaszőrű --- db.

Birkavásár meglehetősen élénk volt.

Árak a következők: Belföldi hizalt ürű 45-50, --- K. páronkint, 48-50 (---) K.-ig 100 kiló élősúly szerint, feljavított juhok 35-42 --- K. páronkint, 43-50-46 K.-ig 100 kiló élősúly szerint, kisorolt kosok 24-35 K.-ig páronkint, --- K.-ig 100 kiló élősúly szerint, kiverő juhok ---31 K.-ig páronkint, ---42 K.-ig 100 kl. élős. sz., bárány --- K.-ig páronkint, kecske --- K. raczka juhok --- K. páronkint, --- K.-ig 100 kiló élősúly szerint, szerbiai 26-30 K. páronkint, --- K.-ig élősúly szerint, angol keresztetés --- K. páronkint, romániai --- K. páronkint.

Bécsi vágómarhavásár. 1900. július hó 30-án. (Vass Jenő tudósítása a „Köztelek” részére).

Összes felhajtás 5027 db. Ebből magyar 3501 db, galicizai 329 darab, bukovinai 147, német 657 db, hizott 3416 db, legelő 1611 db, fiatal --- db, ökor 3479 db, bika 731 db, tehén 424 db, bivaly 283 db.

A mintegy 600 drbbal kisebb felhajtás folytán az üzlet megelégnült, prima 1 koronával, gyengébb minőségek 1-2 koronával 100 kilónként emelkedtek.

Árak: prima magyar 68-75 (77-), szekunda 62-67, tertia 54-61. Galicizai prima 72-76 (---), szekunda 66-71, tertia 58-65. Német prima 75-80 (82-), szekunda 68-74, tertia 60-67. Legelőmarha: szerb és magyar 50-64, ---, rosszabb minőségű 50-60, ---. Bika és tehén 44-69 (---) és bivaly 34-46. Az összes eladások, élősúlyban, kilogrammonként, fillérekben.

Bécsi sertésvásár. 1900. július 31-én. (Schleifelder és társai bizományi cég távirati jelentése a „Köztelek” részére).

Felhajtás: 3469 lengyel 6516 magyar. Összesen 9985 drb.

A vásár igen lanyha volt.

Árak kilónként élősúlyban fogyasztási adó nélkül prima 83-85 fillér, kivételesen 86 fillér, közepes 68-82 fillér, könnyű --- fillér, stüló 64-86 fillér.

Bécsi szarómarhavásár. 1900. július 26-án. Felhozott: 3048 borju, 1925 élős sertés, 894 kizsigerelt sertés, 179 kizsigerelt juh, 71 bárány.

Borjuvásár változatlan. Sertések csekély kereslet mellett alacsonyabb áron keltek.

Árak kilogrammonként: kizsigerelt borju 72-98, prima 100-112 primissima 116-120 (---), élős borju 60-76, prima 78-94 (---), primissima 94-104 (---), fiatal sertés 64-84, kizsigerelt sertés, nehéz 84-96, hizó sertés, stüló 96-100 (---), kizsigerelt juh 76-88 pr. kiló fillérekben, bárány páronkint 10-24 (---) korona.

Bécsi juhvásár. 1900. július hó 26-án. Felhajtás 1123 db juh.

Az üzlet élénk volt.

Árak: juh 40-53 per kiló fillérekben, kiv. ---, raczka 44-48 --- per kiló.

Szerkesztői üzenetek.

G. K. urnak. Az említett kuriai döntvénynek utána néztünk, az eredményt közölni fogjuk.

T. P. urnak. A czikk ma jön, eddig nem tudtuk beszorítani.

P. M. urnak. Számtalanszor kijelentettük, hogy névtelen leveleket nem veszünk figyelembe.

Burgonyatermelők és szeszfőzdetulajdonosok különös figyelmébe!

A BURGONYAVÉSZ

legbiztosabb, legkényelmesebb kezelésű és a mellett legolcsóbb ellenszere

☛ a Dr. Aschenbrandt-féle **BORDÓI POR.** ☛

Ha ezen por oldatával **juliusban** és **augusztusban** megpermetezzük a burgonyabokrokat, nemcsak a zöldrészek időelőtti elszáradását, melyet **a burgonyavész** okoz, akadályozzuk meg vele, hanem még a **termés-mennyiséget is fokozzuk, a minőséget pedig megjavítjuk.**

===== A dr. Aschenbrandt-féle **BORDÓI PORT.** =====

Németországban, Olaszországban, Dániában a burgonyavész leküzdésére már egy évtized óta a legkitünőbb **gazdák, szeszfőzdek**, elismert gazdasági szaktekintélyek ajánlatára **állandóan** és a **legjobb sikerrel** használják.

☛ A dr. Aschenbrandt-féle **bordói por** ☛

megszerezhető illetve megrendelhető

a „BORÁSZATI LAPOK“ kiadóhivatalában BUDAPEST, (Üllői-út 25.)

valamint

a Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V., Alkotmány-u. 31.

A bordói por ára

(loco Budapest a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeté“-nek raktárában)

5	kgos	zsákokban	à	kg.	-----	80	fillér.
10	„	„	à	„	-----	80	„
50	„	„	à	„	-----	76	„

Egy kat. hold egyszeri bepermetezéséhez körülbelül 3–5 kg bordói porra van szükség.

Tessék összehasonlító kísérleteket tenni!

Ismertető füzetet és használati utasítást bárkinek bérmentve küld a „Borászati Lapok“ kiadóhivatala (Budapest, Köztelek) Üllői-ut 25.

Berlin, 1895. nov. 11.

Megkeresésére közlöm Önnel a következő feljegyzésemet:

Azon kísérleteknél, melyet a Német **burgonyatenyésztési állomás** Berlinben különféle gazdaságokban eszközöltetett, hogy a réznek, mint a **burgonyabetegség elleni** szernek hatását tanulmányozzák, **különösen kedvező** eredménnyel alkalmazták a Dr. Aschenbrandt által gyári uton előállított **bordói port**. Ez különösen ajánlható, mert ennek alkalmazása által **növények permetezésére szolgáló folyadéknak oldott mészből és rézgáliczből való körülményes és időrabló elkészítése elkerülhető, mert a port egyszerűen megfelelő mennyiségű vízben feloldjuk és nagyobb idővesztés és fáradság nélkül azonnal használatra kész és tartós, bordói oldatot szolgáltat.**

Dr. Eckenbrecher, tanár

a sörgyártás kísérleti állomásának és tanintézetének igazgatója Berlinben.

Krisztiania (Norvégia), 1895. okt. 11.

A nyáron két készítményével a **bordói porral** és **rézkénporral** kísérleteket tettem a közönséges **burgonyabetegség** „*Phytophthora infestans*“ ellen.

Kísérletek **igen jól sikerültek.**

Ezen betegség a nálunk uralkodó rendkívül nedves időjárás folytán igen veszedelmes volt, de két porának alkalmazása által sikerült korlátozni. Ha kísérleteimről szóló jelentésem nyomtatásban fog megjelenni, küldök Önnek belőle egy példányt. Addig is közlöm Önnel, hogy míg pl. egy igen érzékeny burgonyafajnál „*Pryma Donna*“-nál, melyből a nem kezelt részek 10 áron 1455 kg. egészséges és 1457 kg. beteg burgonya termett, a **bordói porból** készült keverékkel való háromszori permetezés után **2775 kg.** egészséges és 425 kg. beteg burgonya volt. „*Jean Souheur*“ „*Fostite*“ nevű anyaga, a melylyel összehasonlító kísérleteket végeztem, **távolról sem nyújtott oly jó eredményt**, mint az Ön két gyártmánya. **Schøyen W. M.** állami kísérleti állomás főnöke.

Bérbeadási hirdetemény.

A pápa-ugodi hitbizományi uradalomhoz tartozó s Pápa várostól 4 kilométernyi távolságra fekvő u. n.

„Borsosgyőri gazdaság“

1901. évi október 1-től
12 egymás utáni évre újból

haszonbérbe adatik.

A birtok a pápai, borsosgyőri és nyáradi határban egy tagban fekvő — 998 hold à 1200 □ ölével — belsőség-, szántó-, rét- és legelőből áll. Borsosgyőr faluban kényelmes bérlőlak és egy cselédlak, a puszta közepén a gazdasági épületek.

Bővebb felvilágosítás az urad. igazgatóságánál
PÁPAN.

1182

Magy. kir. államvasutak.
85700. szám. C. I.

Hirdetemény.

Sóstó megálló rakodóhelynek nyilvános kocsiakománu teheráru forgalomra való megnyitása.

A nyiregyháza-esapi vonalon Nyiregyháza és Kemece állomások között fekvő Sóstó kiterő megálló rakodóhelyét átalakítván, mint ilyen legközelebb a nyilvános kocsiakományi teheráruforgalomra a következő korlátozásokkal fog megnyitani.

Ezen megálló rakodóhelyről vagy oda gyors- és darabárak, élő állatok és oly küldemények, melyeknek be vagy lerakásához külön berendezések vagy segédesszók igényeltek, nem szállíthatók; a fentiek értelmében szállítható kocsiakományi teherárak be és kirakására nézve pedig a helyi áruújszabásunk (II. rész III. fejezete B) szakaszának 7/b pontjában (21 oldal) foglalt határozmányok mérvadóak.

A Sóstón kezelendő áruk berakásához szükséges kocsi 24 órával előbb irásbelileg rendelendő meg, mely megrendelés, valamint az áruk szabályszerű feladása és kiváltása a szállítás irányához képest Nyiregyháza, illetve Kemece állomáson eszközölendő.

Sóstó megálló rakodóhely vonalainkon érvényes kilométer mutatóba és helyi áruújszabásba (II. rész) már föl lévén véve, emélfogva az onnan továbbítandó vagy odarendelt kocsiakományi teherárak után a szállítási díj kiszámítása vonalainkat illetőleg oly viszonylatokban, melyekre nézve állomási díjszabások léteznek, ezek alapján, minden egyéb helyi viszonylatban pedig a díjszámítási táblázatok alapján eszközöltek.

Budapesten, 1900. július 10-én.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

HOTTER F. J. R. gyógyszerész a sz. Józsefhez BÉCS, XII/2., Schönbrunnerstrasse 182.

Hotter-fele Absorbínol
1/2 palack 1 frt 6.-, 1/4 palack 1 frt 3.50.
Eltávolít mindennemű kőnévet és zsíros teletapadékat, a nélkül, hogy a szőrt tönkre tenne. Erősíti a megtámadott és gyenge inakat, ellávoit és tönkre tesz minden csomót az izmokon és megóv minden gyulladástól; különösen bevált epibajnál, csülök-daganatnál, patahtyűknél, vastag térdnél, csomóknál az inakon, vastag bokánál, daganatoknál, a hol ilyenek fellépnek. A térdek remegését megszünteti és meggyógyítja a zúzódásokat.

Hotter-fele Agril táppora
lovak és szarvasmarháknak, 1 csomag 80 kr.
Kittűnő pótlék a takarmányhoz az állat ereje és egészségének fenntartására; minden vese-, máj-, hólyag- és idegbajnál alkalmazandó.

HOTTER-FELE HOLTTETEMENŐS
1/2 tégely ára 2 frt, 1/4 tégely 1 frt 20 kr.
Feldímulhatatlan holttestem eltávolítására régi bajoknál is.

ALLATGYÓGYKESZITMÉNYEI
a jelenkor legkittűnőbbjei, melyek számos bizonylat szerint semmi más hasonló szerek által hatásukban el nem értek. Raktárak a gyógyszerárakban és drogériákban.
Főraktár: BUDAPESTEN: Dr. BUDAI EML. Városi gyógyszer. Városházánál, Dr. Egger László és Egger. Sándor utcán. VI., Váci-kört 17. és TÖRÖK JÓSEF gyógyszerésznél Király-utca 12.

HOTTER-FELE TRAINING-FLUID
1 palack 1 frt 20 kr.
Az inakat és izmokat a magas óreg korig állandó erőben és frissen fenntartja, az állatot a bedörzsölések után a legnagyobb fáradalmakra és vontatásra készíti. A túlerőltetés következményeinél, bémulás, szagatás és merevedésnél megpőpő sikerrel alkalmazandó.

HOTTER I. ÉS II. SZ. DISENÓFORA
1 kiló 1 frt 20 kr.
Legjobb étrendi szer a disznók étvágyának és az azzal járó emésztésnek előmozdítására; kitűnően bevált orbánczánál. A II. számú hasmenésnél alkalmazandó.

HOTTER-FELE KOLIKA ELLENI SZER
1 üveg 1 frt 60 kr.
Lovaknál mindennemű kolika és húgy felakadás, szarvasmarháknál pedig puffadás ellen alkalmazandó.

Erdő-eladás.

Baró Bánffy Albert választi lakos magántulajdonát képező, Szilágymegyében **Füzes-Paptelek, Kraszna-Tóthfalú, Jaász, Tusza-Felső-Szék** községek határain mintegy

2577 hold ős-bükk-erdő fája szabad kézből eladó.

Felvilágosítással szolgál
az uradalmak igazgatósága
Választon, posta: helyben. 1184

Magy. kir. államvasutak.
96679/C. II. szám.

Hirdetemény.

Áruforgalom egyrészt Ausztria és Magyarország, másrészt Németország, Luxemburg, Belgium és Németalföld között. (II. pótlék életbeléptetése a díj-szabás I. rész B) szakaszához.)

A fent nevezett nemzetközi díjszabás 1899. évi január hó 1-től érvényes I. rész B. szakaszához f. évi augusztus hó 1-jével a II. pótlék lép életbe.

Ezen pótlék a tartalomjegyzék, az általános díjszabási határozmányok, az áru osztályozás, a német és luxemburgi vasutak mellékleték díjszabása, a betűsoros jegyzék módosítását és kiegészítését, valamint az I. pótlék helyesbítését tartalmazza.

A fődíjszabás és az I. pótlékkal szemben beálló változások és kiegészítések akönyvebb áttekinthetőség czéljából # jellel vannak észrevehetőbbekké téve. A mennyiben ezen pótlék által díjfelemlések vagy megszorítások állanak be, ezek csak 1900. évi augusztus hó 15-től érvényesek.

A pótlék a részben vasutak igazgatóságainál megszereshető.

Budapest, 1900. jun. hó.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága egyúttal a részben vasutak nevében is. (Utánnomás nem díjazt.)

Gazdasági kötélárak,

tornaeszközök, függő-ágyak és mindennemű hálók ipartelepe.

Ponyvák, zsákok, ruhaferítők kötelek fehér kenderből,

dohányzsinegek

kiváló minőségben, és rebzsinórok, kendertömlők és hevederek. Valódi angol lawn-tennis, football és halászati készletek gyári raktára

SEFFER ANTAL
Budapest, (Központi városház épület) Károly-utca 1., bolt szám 12. Gondos kiszolgálát.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hajójáratjegyzék.

ADRIA

magy. kir. tengerhajózási részv.-társ.
Vezérügynöksége Hoffmann S. és V.
1900. aug. havában a következő gőzösök indulnak:

Honnan	Hová	a gőzös neve	1900. aug.
Flume	Rouen	B. Kemény	1-10
"	Liverpool	Arduliasion	1-10
"	Hull, Newcastle o/T	Volturno	1-10
"	Rouen	Tibor	1-10
"	Bordeaux*	Szent-László	5-15
"	Liverpool	Styria (C. L.)	5-15
"	London	Austria	5-15
"	Antwerpen	Kálmán király	10-20
"	Bordeaux	Matkovits	10-20
"	Liverpool	Algerian	15-25
"	Rouen*		15-25
"	Barcelona Valencia*	Széchenyi	25
"	Tangeri, Pernambuco, Bahia		
"	Rio de Janeiro, Santos*	Nagy Lajos	25
"	Gibraltar) London	Zrínyi	21-31
"	Algier) Glasgow*	Zichy	21-31
"	Liverpool	Pavia (C. L.)	21-31
"	Hull, Newcastle o/T.	Rosario	21-31
"	Hamburg	Lusitania	25/VII.
			25/IX.

Honnan	Hová	a gőzös neve	1900. aug.
Liverpool	Flume-Triest	Saragossa (Cl.)	1-10
Hull, Newcastle o/T.	Triest-Flume	Kolpino	1-10
Antwerpen	"	Baross	5-15
Liverpool	"	Athenian	5-15
London	Flume-Triest	Mátyás király	10-20
Liverpool	Triest-Flume	Veria (C. L.)	10-20
London	"	Sultana	15-25
Liverpool	"	Lesbian	15-25
Rouen	"	B. Kemény	21-31
Glasgow	"	Báthori	21-31
Rio de Janeiro, Santos	"	Petőfi	21-31
Rotterdam, Antwerpen	"	Stefánia	21-31
Bordeaux	"	Szent László	21-31

1. Ha a gőzös elindulása előtt 8 nappal elegendő rakomány be nem jelentett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot a kikötőket nem érinteni.

A *gal jelölt megjelölt viszonylatokban a gőzös Triestet is érinti.

Középtengeri szolgálat. Flume-Malta-Szicília-Marsella-t vonal. FUMEBÓL: „Szapáry“ 2-án, „Tisza“ 9-én, „Árpád“ 10-án, „Rákóczy“ 23-án, „Adria“ 30-án indul Marselleba. MARSELLÉBŐL: „Rákóczy“ 5-én, „Adria“ 12-én, „Andrássy“ 19-én, „Tisza“ 26-án indul Flumába.

Tyrrheniai vonal. „Puda“ elsőosztályú gyorsgőzös minden szerdán délelőtt indul Marselleből-Genuába, m. p. 1900. aug. 1., 8., 15., 22. és 29-én, minden csütörtökön este 8 órakor Genuából-Nápolyba, minden szombaton d. u. 4 órakor Nápolyból direkt Marselleba.

Hirdetési ár 15 szög 60 fillér, ezen felül minden szög 4 fillér...

KIS HIRDETÉSEK

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményel, továbbá állást keresők és adók hirdetésnyel...

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Földmives-iskolát végzett gazdasági írnok keresetűk Hász Béla puszta-tulajdonosi gazdaságába...

Kezelőbiztosítást értelmest, szerény igényűt keresek Jászai 900 holdas birtokom vezetésére...

Pasztá-Timári gazdaságunkban egy értelmős pusztá gazda nyér alkalmazást folyó év október 1-ére...

Nőtlen ispán keresek október elejére, ki a tejjelgazdálkodás, valamint a mezőgazdaság minden ágában kellő jártassággal bír...

Szeszfőző, keresztény, keresetűk, gazd. iskolát végzett előnyben részesül. Pályázók küldjék bizonyítványukat a tisztartásához...

Gazdasági gyakornoki állás. Gróf Károlyi Imre Mágocs-uradalmába azonnali belépés mellett egy évi időtartamra gazdasági gyakornoknak felvétetik középiskolát végzett a gazdasági szakirányú képzésű két keresztény fiatal ember...

Pályázat. Gróf Berchold Lipótnak, szül. gróf Károlyi Ferdinánd grófnő Örményországi Árpád-házi uradalmában előléptetés folyán egy írnioki állás megüresedvén, annak betöltésére pályázat hirtetetik.

Állást keresők. Földmives, tejjelgazdálkodási és szeszfőzői iskolát végzett, gépkezelői szakvizsgát tett, 34 éves férfi, szerény igényekkel ispan állást keres októbertől.

Több évi gyakorlattal bíró ispan, nős, családost, azonnal vagy október 1-ére állást keres, aki jelenleg is alkalmazva van. Cím a kiadói hivatalban.

Földmives és tejjelgazdálkodási iskolát végzett, nőten nőtlen, magyar és német nyelven kívül románul is beszél, gazdasági állást keres. Cím a kiadói hivatalban.

Magtárosi vagy gazdai állást keres földmives iskolát végzett nőten férfi. Kinek jó bizonyítványai vannak. Cím: Makár Pál Budapest, VIII., Baross-utca 48. ajtó 18.

Gazdasági intézetet végzett, 32 éves nős, prot. gazdatiszt magyar és német nyelven beszél, 9 óra kerületi tiszt, állattenyésztés, növénytermelés és szeszgyártás terén előnyben részesül.

Gépész. Nagyobb uradalomba évi állást keres ajánlja 10 évi munkavezetői foglalkozás kisebb gépgyártásban és 3 évi munkavezetői foglalkozás elektromos gyártásban, szakismerete gépfűrészt és malmakban. Szives megkereséseket kérek Kühnel Ewald Budapest, III. ker., Verhalomdűlő 6363.

Gyakorlatilag képzett, 32 éves, református, nős gazdatiszt, a gazdaság minden ágában 11 1/2 évi gyakorlattal rendelkező képzett földművelés, tejjelgazdálkodás, cukorrépa-termelésben, állattenyésztés és hizlalásban, az irócai teendőiben is, beszél magyarul (a románul, október 1-ére vagy előbb belépésre állást keres. Cím a kiadói hivatalban.

A hőmező-vásárhelyi m. kir. földmives iskolánál folyó évi szeptember hó közepén több tanuló végzi a két éves tanfolyamot, kik mint gazdasági munkavezetők vagy felügyelők óhajtanak alkalmazást nyerni. Ezen tanulóik életkora 18-30 év közötti ingadozik; egyszerű, józan és takarékos életmódban vannak szoktatva s oly elméleti és gyakorlati kiképzéssel bírnak, hogy őket gazdasági munkavezetői, illetve felügyelői kivánnak alkalmazni, s legelőnyben részesülnek. Megjegyzendő, hogy az igazgatóság csak oly tanuló alkalmazását hozza javaslatba, a kinek teljes mértékben meggyőződve, hogy hívatásának meg is felel. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál: a hőmező-vásárhelyi m. kir. földmives-iskola igazgatósága.

Gazdatiszt, kitűnő praxissal, 42 éves, román, kath., a gazdaság minden ágában, egy a kül. mint a bel. gazdaságban, állattenyésztés, tehén- és szarvasmarha-tenyésztésben stb. teljesen jártas, kinek kitűnő bizonyítványai vannak s igen jó referenciák állanak rendelkezésére, október 1-re állást keres. Kézírt levelet is rendelkezik. Cím a kiadói hivatalban.

Földmives-iskolát és szeszfőzői tanfolyamot végzett, gépkezelői oklevéllel bíró, gazdasági dolgokban és a kettős könyvvizetésben jártas fiatal ember állást keres. Cím a kiadói hivatalban.

Gazdatiszti állást keres, szakiskolát végzett keresztény, egészséges, szerény igényű, szorgalmas és megbízható erélyes fiatal ember, nagyobb uradalomból 13 évi igen jó bizonyítványai és ajánlati vannak. Állattenyésztés, hizlalás, tehén- és szarvasmarha-tenyésztés, cukorrépa-termelés, ugyancsak a dohány szakszerű művelése és kezelésében 16 évi gyakorlata van, jelenleg nagyobb birtok-uradalomban van s felmondatlan állást változtatni óhajta. Cím a kiadói hivatalban.

Mérlegképes könyvelő, magyar, német, levelező, 18 évi gyakorlattal, ki ezen minőségben nagyobb gazdaságokban is hosszabb idő óta működik, kitűnő bizonyítványok, óvadék és elsőrendű referenciák állanak rendelkezésére, folyó év végére könyvelői, számtartói, titkári vagy egyéb hasonlólegző bizalmi állást keres. Szives megkereséseket „Bízalom” cím alatt a lap kiadói hivatalába várják.

Gazdasági intézetet végzett nős, fiatal ember kezelőbiztosítást keres új évre, esetleg októbertől. Gróf uradalomban szerzett kitűnő évi kitűnő gyakorlati három éve, mint önálló intéző felmondatlan állásban működik. Szives megkereséseket Uradalmi intéző 1217 címen a kiadói hivatalba továbbít.

Földmives-iskolát jó sikerrel végzett, 32 éves, nős, kiscsaládú férfi, aki 3 év óta egy nagyobb birtokban van alkalmazva, a birtok bérbeadása végzett állást kére október 1-től. Szives megkereséseket „K. A.” cím alatt Fülöp-szállás poste restante kéretnek.

Szakiskolát végzett, fiatal, nős kertész, a ki a kertészt összes ágában, különösen a gyümölcs és fásiskola-kezelésben nagy jártassággal bír, szeptemberben állást keres. Cím a kiadói hivatalban.

Herczei uradalomban felmondatlan állásban levő segéd tiszt, ki egy a gazdaság vezetésében, mint a számvitelben teljesen jártas, oly állást keres, melyben megfogadhatna. Cím a kiadói hivatalban.

Gazdasági tanítványt végzett fiatal ember oly uradalomban szeretne állást foglalni, ahol szorgalmas és becsületes munkássága árad, állandó állásra számíthat. Szives megkereséseket kér Kovács György Béla, C. ák-tornyai, Újvári-utca 93. sz.

Mérlegképes gazdasági számtartó, ki egy 30000 holdas iparvállalatokkal összekötött gazdaságban 8 évig önállóan működött és elsőrendű referenciákkal rendelkezik, állást folyó év végével változtatni óhajja. Szives megkereséseket „Számartó 1900” cím alatt a kiadói hivatalba továbbít.

ÁLLATOK. Vöröstartka tinó és üsző teljesen prima, 1-2 esetleg 3 éves, nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron. Későbbi, ugyancsak jármos és beállítási ökrök szállítására vállalkozom. 1059

HENRIK IGNÁCZ, Szalónak (Vasm.). Eredeti Rambouillet kosok mindenkor nagyobb mennyiségben, dus választékban kaphatók gróf Herberstein Albert uradalmi igazgatóságánál Strilek, Morvaország. Megvételre kerestetik 300 Batai tenyész anyabika és 400 Batai Rambouillet-faj elnyben részesül. Ajánlatokat a faj, kor, súly és ár pontos megjelölésével kér Tóth János ur jankamajori gazdasága, posta: Halas. 1189

Eladó gróf Pongrácz Jenő bashalmi uradalmában, 200 drb fősütyőgyepes anyajuh, 50 drb fiatal felbugatói anyakocca és takarmány öszborsó-mag. Posta-vasút Királytelek Liptay Jenő intéző.

Sertés eladás. Tizenöt drb 1 1/2 éves vészen átmart kondor kan eladók. Kocák szintén kaphatók. A kanok a legkitűnőbb fajú sertések. Megtekinthető és átvehető Dr. Saigó Józsefnél, Pusztá Ballán, Posta, vasút és távirat-állomás. Térkeve. 1215

LÓ-árverés.

Méltóságos gróf Széchényi István uradalmában, lótenyésztés felhagyása miatt 4 drb öreg félvér kancza 1 „ 3 1/2 éves „ herélt 4 „ 3 1/2 éves „ kancza 4 „ 2 1/2 éves „ herélt 4 „ 2 1/2 éves „ kancza ménesbeli ló f. évi augusztus 12-én d. e. 10 órakor megtartandó önkéntes árverésen eladatni fog. Schilhan Gyula urad. ispan Kálmánca, (Somogy) vasút állomás Darány.

300 drb 1 1/2 éves és 50 drb 2 1/2 éves erdélyi magyar ökrötínó eladó Bogdányfi Gábor esztényi gazdaságában. Posta helyben. Vasúti állomás. Választ Bonczhida, sürgönyezim xp. Bogdányfi Nagy-iklód, Esztény, Nagy-iklód.

VEGYESEK. Egészséges, ideál termésű, jó ostromos-szerű ősi borsó és ősi búkköny eladó. Grósz Antal, Úszóg Baranyamegye.

Eladó négyezer kereszt buza, árpa és zabszalma. Értelést ad Gy. Gudry Pálné, Vág, Sopron megye.

Keresek ez évi termésű biborhere-magot. Ajánlatokat kér: Farkas Ábrahám Tamásfalva, u. p. Rima-Szombat.

ELADUNK 600 kölcson adunk új és egyszer használt vashatlon TAKARÓ PONYVÁKAT, mindenféle nagyságban, új és használt mindenemű TERMÉNY ZSÁKOT repceponyvákat a legújtanosabb árak ill. letve kölcsönöknél mellett KOHN ÉS STEIN zsák és ponyva gyári raktár BUDAPEST, V. Béla-u. 5.

Szalonna.

Pörkölt szalonna prima, 3 oldal 125 kilo bármily mennyiségben azonnal kapható 1137 Steiner Ármin gabona- és termény-kereskedőnél Orosházán. Cséplőgarnitúrák használt és javított állapotban 2-101 10 óráig olosón kaphatók Fehér Miklós gépgyárában Budapest, Üllői út 23. szám.

Kölcson Ponyvák

méréselt díj mellett kaphatók, ugyancsak mindenemű új kazal- és gép-ponyvák valamint új terményszakok a legolcsóbbban a FISCHER-féle zsák- és ponyva gyárban, Budapest, Nagykörút-utca 18. Minták ingyen bérmentve küldetnek.

Tanulókat a jövő tanévre teljes ellátásra elfogad nyugalmazott gazdatiszt Budapest, Nagy-Templom-utca 18. I. II.

Valamennyi gabonafajták eladásához a legmagasabb vásári árakon ajánkozik Gustav Brum WIEN 1363 Börse v. landw. Producten. Legjobb referenciák.

Tejvétel. Őszi időnyre nagyobb mennyiségű tej biztos helyre kerestetik. Ajánlatok kéretnek „Szotik” jelző alatt a lapok kiadói hivatalába.

Kitűnő minőségű Biborhere-mag jutányosan kapható 1124 HALDEK magkereskedésben Budapest, Károly-körút 9.

Fűzes-telepről kosárfonáshoz alkalmas fűvesző eladó. Felvilágosítással szolgál Nagymajori birtokosság, posta: Óhat-Récs, Hajdumegye. 1219

Csinoson kitűnő gyümölcsösöket szállít legújtanosabbn utánvételre küldésel Szekeres János, Galgóc, Nyitra megye. 1119

Repce, árpa, buza stb. aratásra és szalás takarmány adagolásra

használva a gazda 100 keresztel biztosan 6 koronát megtakarít buza kötéllel szemben. 1. szám ezre 14 korona 2. szám ezre 12 3. szám ezre 10 a palánkai vasúthoz szállítva. Tessék prospektust és gazd. kötélárú árjegyzéket kérni.

Haszonbérlet-keresés. Előkelő családbeli ur (keresztény) bérletet keres. Vas, Borsod, Heves, Sopron, esetleg más megyékben is. Kívántatik 300-1600 magyar hold jó minőségű sík föld, kellő fakház és egyéb gazdasági épületek jó közlekedési útvonalon. Részletes ajánlatokat a bérlet árával Br. B. O. alatt a lap kiadói hivatalába kérek. 1194

Malomeladás, malomvétel, malombérlet, gépek vétéle és eladás legújtanosabb eszközökkel a „Molnár Lapja” néven. (Budapest, VIII., József-körút 33.)

GÖZMIVELÉS.

Nagyobb területek szántását gőzekével

hajlandó vagyok elváltalni; épügy

mélyrigolozást szőlő-telepitésekhez.

Érdeklődők kéretnek, hogy alanti czímemhez forduljanak.

WOLFF ERNŐ, gőzsántási vállalkozó
BUDAPEST-KELENFÖLD.

Haszonbérbeadási hirdetés.

Békés varmegyében Szeghalom területén fekvő, mintegy 1700 hold (holdját 1200 □-öllel számítva) tőrfogatu tagosított birtok haláleset miatt **haszonbérbe azonnal kiadó.**

A birtok lakással és gazdasági épületekkel el van látva, a bérlő a fundus instructust is értékében átveheti. Biztosíték teendő.

További feltételeket és felvilágosításokat megadja

Mészáros János közgyám,
Szeghalom, Békésmegye. 1224

Eladó sertések.

A báró **Stummer Sándor-féle jószágigazgató-ságnál Nagy-Bodokon** (u. p. Nyitra Ludány) kapható körülbelül 80 darab, 6—8 hónapos páronként 100 kg. átlagos súlyu

nagy Yorkshire-fajtájú herélt sertés és tenyész kocza

ugyanabból a fajból.

Szíves megkeresések a fenti jószágigazgatósághoz intézendők. 1213

Magy. kir. államvasutak.
88363/F/II. sz.

Igazgatóság.

Hirdetmény.

Gyorsvonatoknak rendes megállása Szonta és Priglevicza Szent-Iván állomásokon.

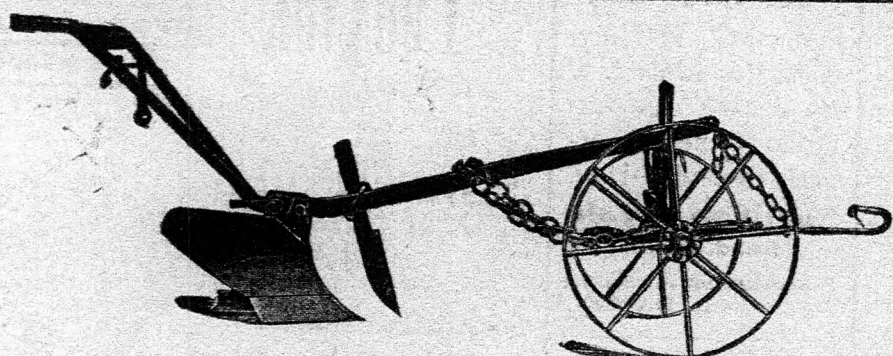
A szabadka-dájai vonalon közlekedő és Szabadkára d. e. 9 óra 29 perczkor érkező, illetve onnan este 6 óra 15 perczkor induló 6001. és 6002. sz. gyorsvonatok Szonta és Priglevicza-Szent-Iván állomásokon f. évi június hó 20-ától kezdve nem feltételelesen, hanem egy percznél kevesebb időre rendszeren megfognak állani.

Budapest, 1900. évi június hó 12.

Magy. kir. államvasutak.

Utánnomás nem díjazatik.

Meghibás vagy más gyártmányival való összehasonlítás végett gyártmányaimat a t. gazdaságosság figyelembe boossájom.

Egy és több vasu egyetemes aczélekélm és talajmivelő eszközeim

olcsó ár, elsőrendű minőség és czélszerű szerkezetüknel fogva országszerte legjobb hírnévnek és kelendőségnek örvendenek.

Árjegyzékekkel és árajánlattal szívesen szolgálók.

Bächer Rudolf

cs. és kir. kizárólagos ekegyára
BUDAPEST,
VI. ker., Nagymező-utca 68. sz.

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond.**

„Unicum-Drill“

egyetemes **sorbavetőgép** sokoldalú használhatóságánál, czélszerű szerkezeténél fogva egész Európában

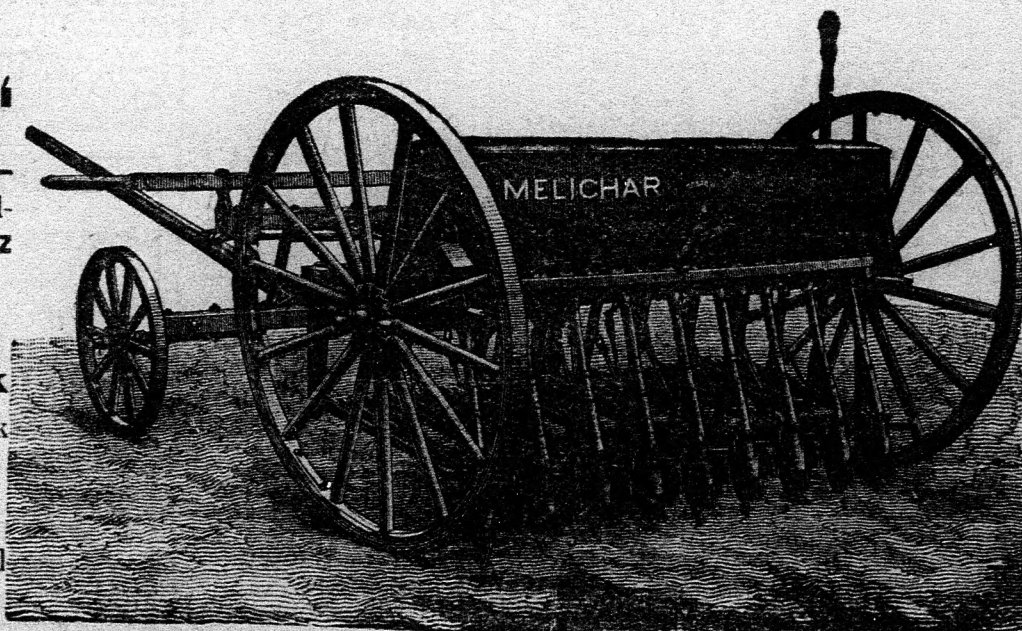
a legjobb hírnévnek és a legnagyobb kelendőségnek örvend, ezeknél fogva az összes eddigi vetőgépek között az

első helyet foglalja el.

Árjegyzék és bővebb felvilágosítással készséggel szolgál:

Melichar Ferencz

cs. és kir. szab. kizárólagos vetőgépgyára
Budapest,
VI. ker., Nagymező-utca 68.

„Patria“ irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek).

Egyedüli specialis ekegyártással foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában. Egyedüli kizárólagos sorbavetőgépekkel foglalkozó gyár az Osztrák-Magyar monarchiában.

Az

Eg

AZ

190

ala

gróf
dr. O
10. S
kovits
sület

10-1
Gazd.
Krick
Ignác

Antos
10. B.
Samu
Beyer
Elek,
Besán
Beszed
Biro L.
Sándor
br., B
Bódy
Mórné
Czeglé
Chocz
József
Béla,
Deutsc
Aladár
Ditfurt
Dömöl

M